

Jaargang 9, juni 2023
Verkoopprijs € 1,95

Natuurhus

Almelo

Foto en tekst: Mirna Jansen, IVN Almelo

Vrouwenschoentje of Venusschoentje

Recent zijn Henri en ik een weekend in de omgeving van Höxter in Duitsland geweest. We hebben daar een paar natuurgebiedjes bezocht waar verschillende orchideeën (kunnen) voorkomen, met name het prachtige Vrouwenschoentje. Het is natuurlijk altijd weer een verrassing wat er in bloei staat. Daarnaast natuurlijk genoten van de natuur en van de prachtige bergachtige omgeving.

Het vrouwenschoentje komt in Nederland niet meer voor. Het is de grootste in Europa voorkomende orchideeensoort. De bekendste en meest spectaculaire aardorchidee van Europa. De plant dankt zijn naam aan de vorm van de bloem. Het is een soort van het middelgebergte, vooral van de Voor-Alpen (bron: Wikipedia). Deze soort heeft een prachtige uitbundige vorm en kleur, die er in grote getale stond in een afgeschermd stuk, en goed te fotograferen was. Een lust voor het oog!

Heb je een idee, vraag, artikel of foto? Neem contact op via info@natuurhusalmelo.nl.

Contact Stichting Natuurhus Almelo:

Hagenborgh 4, 7607 JT Almelo
Dagelijks geopend van 10.00 - 17.00 uur. Telefonisch bereikbaar tijdens openingstijden: 0546 451 483

Emailadressen Natuurhus Almelo

Algemeen mailadres (webmaster):	info@natuurhusalmelo.nl Tel.: 0546-812849
Bestuur stichting Natuurhus Almelo (secretariaat):	secretaris@natuurhusalmelo.nl
Doepark de Hagen:	park@natuurhusalmelo.nl
Foto's en artikelen voor het Natuurhusmagazine:	redactie@natuurhusalmelo.nl
Aanmelden van vrijwilligers:	vrijwilliger@natuurhusalmelo.nl
Natuur- en milieueducatie scholen:	onderwijs.ivn.almelo@gmail.com
Jeugdactiviteiten Scharrelkids:	scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com
Groene visite:	groenevisite.ivn.almelo@gmail.com
Adreswijzigingen en aanmeldingen vrienden:	administratie@natuurhusalmelo.nl

Tussentijds op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen? Abonneer je op de digitale nieuwsbrief van de Stichting Natuurhus Almelo. Aanmelden kan via info@natuurhusalmelo.nl, 0546 812 849. Of kijk op: www.natuurhusalmelo.nl.

Colofon:

Het Natuurhusmagazine is een gezamenlijke uitgave van: AstronA, Imkersvereniging 't Iemenschoer, IVN, Groei & Bloei, KNNV en NIVON

Oplage: 900 exemplaren

Uitgave: juni 2023

Redactiewerkgroep: Geesje Vinke - Edwin Sarink - Annemarie van Hofwegen - Ellen Rodenstein - Yvonne Kuiphuis - Ron Poot

Eindredactie: Maartje Ahne, StraC Communicatieadvies

Vormgeving: Jos van het Reve, Weidevogel.nl

Drukwerk: Blad.nl

Heb je een idee, vraag, artikel of foto? Neem contact op via info@natuurhusalmelo.nl. Sluitingsdatum kopij voor het volgende nummer is 12 augustus 2023.

Lid worden?

Aanmelden of afmelden kan via de ledenadministratie van uw vereniging:

- AstronA: info@astrona.nl
- Groei & Bloei: info@almelo.groei.nl
- 't Iemenschoer: iemenschoeralmelo@gmail.com
- IVN: secretariaat.ivn.almelo@gmail.com
- KNNV: secretaris@twenthe.knnv.nl
- NIVON: info@nivonalmelo.nl

Inhoud

Inhoudsopgave

Bestuur ... Hans Oude Luttikhuis (Stichting Natuurhus Almelo)	4
Expositie 'Op goede voet met de aarde' ... Ineke van den Berg (IVN)	5
Groene visite ... Laura Brummelhuis (IVN Almelo)	6
Groene Bibliotheek ... Truus Hoesslerer (Stichting Natuurhus Almelo)	8
Gwoon n'n rikkepoal? 2 ... Miriam ten Velde (SBERA)	10
Fototip: De regel van derden ... Ron Poot (KNNV)	11
Expositiewerkgroep ... Ineke van den Berg (Expositiewerkgroep)	12
Gezoem ... Ellen Rodenstein ('t Iemenschoer)	14
Compost ... Lidewij van Maanen (Groei & Bloei)	16
Noorderlicht fotografie in Almelo ... Malisha Reuvekamp (AstronA)	18
Plannen van AstronA ... Ed Heijstek (AstronA)	20
Activiteitenkalender	22
Groene Loper Almelo ... Angeliën Hoppen (Groene Loper Almelo)	26
Scharrelkids ... Florinda te Riele (IVN Almelo)	27
Sieralgen in en om het Hondeven ... Eveline Stegeman (KNNV)	28
Ereprijs (Veronica) ... Wiepke van de Vliet (IVN Almelo)	30
In beeld: Schorpioenvlieg ... Ron Poot (KNNV)	33
De scholekster... ... Truus Hoesslerer (Stichting Natuurhus Almelo)	34
Weidebeekjuffer ... Eveline Stegeman (KNNV)	36
Natuurwandeling ... Anke Heij (Natuurhus Almelo)	38
Stad en platteland ... José Dood (Stichting Boerderij Educatie rondom Almelo)	40

Kom heerlijk genieten in onze groene oase van al het lekkers dat we met liefde voor je bereiden.
Voor de kinderen is er een waterspeelplaats in ons Doepark waar ze zich helemaal kunnen uitleven.

'Op goede voet met de aarde'

Ineke van den Berg, IVN Almelo

Medewerkers van het Stedelijk Museum en de expositiewerkgroep van Stichting Natuurhus zijn druk bezig met de voorbereidingen voor een gezamenlijke expositie met de titel: 'Op goede voet met de aarde'. Deze expositie is vanaf 1 september te zien in het Natuurhus en Stedelijk Museum Almelo.

Natuur, biodiversiteit, water en hergebruik zijn van oudsher verbonden met Twente en Almelo. In deze duo-expositie kijken museum en Natuurhus samen naar natuur, ieder vanuit ons eigen specialisme. Zo belicht het Natuurhus bovengenoemde thema's vanuit de inhoudelijke kant, waarbij diverse (buiten)activiteiten kinderen en volwassenen laten ervaren en zien hoe we de

natuur op onze aarde zo goed mogelijk in stand kunnen houden. Het Stedelijk Museum Almelo bekijkt natuur, biodiversiteit, water en hergebruik vanuit het verleden en het heden met kunstenaars en designers in kunst, fotografie, mode en design.

Natuurbeleving

Hans Oude Luttikhuis, Stichting Natuurhus Almelo

Vroeger kon ik onbekommerd genieten in en van de natuur. Als mijn vrouw en ik, meestal met een rugzak, wandelend door de wereld trokken, ontspannend kilometers makend, had ik het gevoel in landschappelijke schilderijen te lopen, zonder ons af te vragen welke bloemen, bomen, vogels we tegenkwamen. We floten terug naar de vogels, plukten de bloemen voor de hoed en lieten ons in het gras beklimmen door mieren en andere grondzoekers.

Verleden tijd

Helaas, die tijd is geweest, er gaat nu geen moment voorbij of ik spring uit mijn stoel om te achterhalen welke vogel zojuist is geland in de verre uithoek van de tuin. Liever nog registreer ik zijn gezang met de app Birdnet. Een insect dat er ook maar enigszins vreemd of te kleurrijk uitziet, wordt onverbiddelek slachtoffer van de app Obsidentify. Ook ik ontkom niet aan de competitie in de laatstgenoemde app om zoveel mogelijk planten, bijen en hommels, vlinders, kevers, enz. te scoren en de challenges aan te gaan. Ik heb al vier sterren voor de planten! En mocht dat nog niet genoeg zijn, stort Nature Today dagelijks een behoorlijk portie natuurinformatie over me uit, die me direct weer naar allerlei nieuwe opdrachten leiden.

Geen rust meer

Het is gedaan met mijn rust, erger nog, ik word zo prachtig 'moe' van de natuur, steeds maar weer actief worden, onderzoeken, registreren, opslaan en delen. Ik wil aan de waterkant zitten, een broodje kaas in mijn knuisten, met m'n poten in het water en de Volkskrant binnen handbereik. Ik wil op mijn rug in het gras wolkenpartijen (geen nimbostratus) voorbij zien trekken en langzaam wegdoezelen, op de heide tegen een boom naar schapen kijken, zonder me af te vragen welk ras schapen ik bewonder.

Schuld

Terugredenerend ligt de schuld van mijn veranderde attitude volledig bij het Natuurhus. Als imker en lid van 't Iemenschouer was mijn aandacht vooral gericht op de honingbij en hield ik zijdelings de wilde bijen in het oog en begon ze in de afgelopen jaren te herkennen. Door de biodiversiteit binnen de Stichting Natuurhus en de vele ontmoetingen met kenners op het gebied van bijvoorbeeld vleermuizen, tuinplanten, wilde planten, vliegend volk, kruipend gedierte en wat al niet meer, is mijn focus verbreed en zit ik in een soort van natuur-ADHD, met dank aan alle Groei & Bloei-, IVN- en KNNV-leden.

Ik vrees dat mijn wens om lekker ongedwongen op de rug in het gras te liggen en naar het heelal te staren er uiteindelijk toe zal leiden dat ik te zijner tijd lid van AstronA word!

Waarschuwing

Je bent dus gewaarschuwd, mocht je lid willen worden van een van deze verenigingen of vrijwilliger bij het Natuurhus, het is gedaan met je rust, je zult de natuur nooit meer met die heerlijk naïeve blik bekijken, van arge-loze toeschouwer word je natuuronderzoeker, die anderen meeneemt op een reis vol ontdekkingen. Je leven wordt verrijkt met nieuwe kennis en dagelijkse wonderdjes, maar je moet er wel voor werken!

Groene visite

Margreet Hettinga, IVN Almelo

De groene visite. Elke keer weer een verrassende ervaring. Of het nu over de lente, de boerderij of de bijen gaat, het maakt een hoop herinneringen los bij de ouderen.

We gaan niet met lege handen op visite. De vaste uitrusting is een koffer vol met mooie platen en voorwerpen. Daarnaast nemen we meestal vers geplukte bloemen/kruiden/takken mee en iets lekkers om te proeven. Dit alles prikkelt de zintuigen en brengt ervaringen van vroeger weer boven. Wonderwel lukt dat altijd. Een greep uit de ervaringsverhalen.

Lente

Bij het thema lente en het zien van de tulpen begint er iemand in het gezelschap te zingen: "als de lente komt dan stuur ik jou tulpen uit Amsterdam...." Met zijn allen zingen we mee en de stemming zit er dan goed in. Het lentethema roept ook herinneringen op aan de voorjaars schoonmaak en bij het ruiken aan de meegebrachte boenwas en groene zeep krijgen we te horen hoe de dames daar vroeger druk mee waren.

Winter

Op Groene Visite in de Saamborgh in Almelo. Het thema vandaag is winter. De groep bestaat uit ongeveer 12 bewoners en drie begeleidsters. We zitten met zijn allen

gezellig rond een lange tafel. De meegebrachte houten Friese doorlopers trekt direct de aandacht. De schaatservaringen, van zwierend over het ijs tot ijskoude handen, waarmee de vetters van de schaatsen niet meer los te krijgen zijn, worden uitgebreid gedeeld. Het maakt echt iets los bij de bewoners.

Via koek en zopie komen we op erwtensoep en winterkorst. Ruiken en voelen aan prei en uien en het zien van de spliterwtten maakt dat het recept van deze heerlijke wintersoep weer boven komt met allerlei verhalen over hoe het vroeger thuis ging.

Eén van de dames kan ons haarfijn uitleggen hoe de zuurkool vroeger zelf werd gemaakt in een pot met houten gatendeksel en een steen er op.

Na een rondje rookworst kwam het breiwerk tevoorschijn. De meeste dames hadden ervaring en nemen zo de pennen weer ter hand. Geweldig om al deze ervaringen uit de verleden tijd te mogen delen met deze mensen. Het was een super gezellige en leerzame ochtend.

Imker

Met een echte imker op Groene visite bij het Meulenbelt in Almelo. Aandachtig wordt er geluisterd en de hele uitrusting van de imker van kap tot rookpijp en bijenkast bekeken. De mooie uitgebouwde honingraat gaat van hand tot hand. De honing wordt geproefd en de zachte bijenwas gevoeld. Als het gesprek over de bijenkoningin gaat vertelt één van de dames dat ze ook bezoek heeft gehad van de koningin, maar dat was Beatrix. Ze bloeide helemaal op en de herinnering aan dit vorstelijk bezoek werd weer enigszins herbeleefd.

Boerderij

Thema de boerderij, een geweldig thema omdat veel mensen zelf ervaring hebben met het werken op de boerderij. De boerderij uitrusting bestaat voor een deel ook uit pluchen boerderij beesten. Een beetje twijfelachtig (is het niet te kinderachtig?) leg ik de beesten dan toch maar samen met de rode zakdoeken op tafel.

Om een beetje in de boerderijsfeer te komen. Eén van de dames is erg gecharmeerd van de kip en na het zingen van: "Boer wat zeg je van mijn kippen....." houdt ze de kip tijdens het hele bezoek stevig tegen zich aan gedrukt. Dat wordt straks lastig afscheid nemen. Aan het eind van ons bezoek vragen we haar of de kip ook een ei heeft gelegd. Ze tilt de kip op en we kijken samen. Och jammer, geen ei. Volgende keer beter en gelijk wordt de kip tactisch afgevoerd.

Nooit saai

De visites zijn elke keer weer heel gezellig, nooit saai en boordevol prachtige waardevolle herinneringen.

Mediator | Trainer | Coach

www.HanRottink.nl | 06 20439985

Samenwerking is de sleutel tot succes van een organisatie, project of team.

Met training, coaching en mediation ondersteunt **Han Rottink** organisaties in hun ontwikkeling, teams in hun teamprocessen en individuele mensen in hun persoonlijke groei.

"Alleen ga je sneller, samen kom je verder"

Actueel

Nieuw in de groene bibliotheek

Truus Hoessler, Stichting Natuurhus Almelo

Hotel Achtertuin

Auteur: Judith van der Stelt

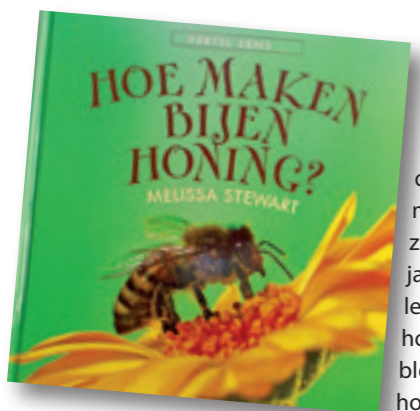

De opa en oma van Doris en Jop hebben wel honderd buren, maar ze wonen niet in de stad. Ze hebben namelijk een tuin en daar leven een heleboel dieren: mollen, hommels, waterjuffers, kikkers, vlinders en nog veel meer. In dit prachtig geïllustreerde boek staan vrolijke korte verhaaltjes over deze dieren en allerlei

leuke natuurweetjes. Bij elk verhaaltje hoort een buitenactiviteit of knutselidee. Alle opdrachtjes worden duidelijk uitgelegd. Superleuk boek om met kinderen vanaf 3 jaar tot ongeveer 7 jaar mee aan de slag te gaan. Deze uitgave, van het KNNV, is ook heel geschikt voor basisonderwijs en BSO.

Hoe maken bijen honing?

Auteur: Melissa Stewart

Van de twintigduizend verschillende soorten bijen zijn er maar zeven soorten die honing kunnen maken. Dat doen ze al miljoenen jaren. In dit boekje leren kinderen hoe honingbijen nectar uit bloemen halen en er honing van maken. Dit deeltje, uit de reeks vertel eens..., bevat mooie grote illustraties en duidelijk groot gedrukte teksten. Het is geschikt voor kinderen vanaf ongeveer 9 jaar.

Wilde bijen parade: alles wat je over bijen wilde weten

Auteurs: Laura Surentu en Marieke van Middeldorp

De honingbij kennen de meeste kinderen wel, maar er zijn nog heel veel andere bijen: de wilde bijen, zoals de grote wolbij, de tuinhommel en de dikpootbij. Allemaal hebben ze een eigen manier van leven en ze zijn allemaal belangrijk voor de natuur.

In dit leuk geïllustreerde boek wordt uitgelegd hoe ze leven, wat ze nodig

hebben en hun bijdrage aan de bestuiving van planten. Naast alle informatie bevat dit boek ook leuke opdrachtjes waarmee de kinderen de bijen kunnen helpen. Geschikt voor kinderen vanaf 8 jaar.

Wow!-De wonderen van het bos-Geheimen van het wilde woud

Auteur: Mack van Gageldonk

Op veel plaatsen in de wereld zijn bossen. Als je je verdiept in het leven in een bos, zie je veel meer dan alleen bomen. Er zijn veel verborgen wonderen. Er leven vele soorten bomen, planten, paddenstoelen en dieren. In dit boek met prachtige illustraties vinden kinderen vele interessante weetjes over het bos dichtbij of het woud verder weg. Zo wordt uitgelegd hoe bomen groeien, hoe ze aan hun voedsel

komen en hoe er wordt samengewerkt met andere bomen. Ook het dierenleven in de verschillende soorten bossen wordt behandeld. Een heel mooi boek om samen met jonge kinderen te lezen en te bekijken. Zelf lezen vanaf 8 jaar.

Bijen houden, hoe doe je dat?

Auteur: Friedrich Pohl

In dit handboek voor de imker wordt de fascinerende honingbij beschreven. Daarnaast bevat het boek veel praktische informatie voor zowel de beginnende, als de ervaren imker. Zo komen de levenswijze van de honingbij, de aankoop van een bijenvolk, de huisvesting, de standplaats van de bijenkast en de honingwinning aan bod. Dit alles wordt

begeleid door vele foto's. Ik heb geen imkerpretenties, maar vond het een heel leuk en leerzaam boek!

Natuurlijk Twente op ontdekkingstocht

Auteurs: Jan Parmentier en Eric W.A. Mulder

Dit boek, met mooie foto's, geeft een overzicht van de bijzondere flora en fauna van een aantal Twentse natuurgebieden. De schrijvers/fotografen geven ons een beeld van de samenhang van cultuurlandschap

en natuur door de eeuwen heen en laten ons hierdoor zien dat het heel belangrijk is de Twentse natuur te beschermen en te behouden.

Het complete boek voor kransen & guirlandes: prachtige decoraties van bloemen en natuurlijke materialen voor elk seizoen

Auteurs: Fiona Barnett, Terence Moore e.a.

Dit prachtig geïllustreerde boek bevat meer dan 100 voorbeelden, variërend van eenvoudig en snel te maken kransen en guirlandes tot grote, indrukwekkende bloemstukken met vele soorten bloemen. Er worden zowel moderne

als traditionele ontwerpen stap voor stap in woord en beeld behandeld.

Markthandel Hans Wesselink
Aardappelen en fruit
Ook voor Uw fruitmanden
Bestellingen worden ook thuis gebracht
Tel: 0546 822 523

GP

Gwoon n'n rikkepoal? 2

Henri Jansen, IVN Almelo

De natuur is mooi, dat kun je elke dag weer beleven. Een opvallend stoepplantje, een voorbij schuivende wolk, een vogel in de tuin. Wandelend door het landschap zie ik de bloemen, de vlinders, de paddenstoelen, de vogels en ga zo maar door. Veel van die onderwerpen probeer ik vaak met mijn camera vast te leggen, het liefst met de macrolens, het kleine. Mijn aandacht wordt vaak getrokken door onopvallende onderwerpen, die als je er goed naar kijkt, hun fraaie details tonen.

De natuur die haar eigen kunstwerken maakt. Soms is het een detail, dan weer de hele bloem of een insect. De macrolens laat de details zien, maar die is lang niet altijd nodig om je te verwonderen over de macro details die je gewoon met het blote oog kunt waarnemen. Denk eens aan een atalanta en let op de details van de onder-vleugel. Of kijk naar de knautiabij op de Beemdkroon, met zijn roze poten. Het zijn lange stijve haren op de achter-poot, waarin de pollen van de bloem zijn opgenomen.

Een ander voorbeeld waar niet de macro, maar de massa een hoofdrol speelt. We waren met de ganzen excursie in Friesland, toen we vlak voor Laaksum over een lengte van wel een kilometer werden verrast door duizenden en nog eens duizenden brandganzen. Hoe imposant dat is, kun je ter plekke ervaren en al helemaal als ze de lucht in gaan.

Onlangs nog liepen we op de Tankenberg, waarin een beukenbos een aantal oude reuzen door de tijd en de

wind geveld waren en begroeid zijn met fraaie roodge-rande houtzwammen. Rondom knoesten op de stam zijn de mooiste vormen ontstaan die werden ingekleurd door blauwalgen. Bij 'Het Pluus', de vogelkijkhut op de Engbertsdijksvenen noord, staat een nieuwe bank gemaakt van een oude boom, daarop zitten een paar knoesten die de fraaie vormen hebben. Lopend op het Katerjanspad wordt mijn blik getrokken door, gewoon 'n rikkepoal. Een aantal heeft de grilligste vormen en zijn fraai begroeid met korstmossen. Het houdt niet op. Ik laat me verwonderen door het landschap let op de details en geniet.

Foto's

Kijk naar een boomstronk die de meest wonderbaarlijke figuren creëert. En wat zou je doen als je het morgenrood ziet? Knielen om het kleine fel gekleurde vlindertje op de foto te zetten, het is een vlindertje uit de familie van de kleine pages. Alleen al de verschijning van de koningin-penpage in je lens, een ei afzettend op wilde peen.

Fototip:

De regel van derden

Ron Poot, KNNV

Het verschil tussen een leuke foto en een mooie foto is soms maar heel subtiel. Om het verschil te maken, moet je goed letten op de compositie. Compositie wil zeggen: hoe verdeel je de onderwerpen die je wilt vastleggen op een aansprekende manier in je beeld. Een van de bekende compositieregels is de zogenaamde 'regel van derden'.

De regel van derden komt erop neer dat je je onderwerp niet in het midden van het beeld plaatst, maar op een derde vanaf de zijkant of boven/onderkant. Door uit het midden weg te blijven, maak je het beeld spannender en interessanter. Wees niet bang voor wat lege ruimte, ook dat is een wezenlijk deel van de foto! Natuurlijk is deze regel geen ijzeren wet, maar een vuistregel. Hij gaat vaak

op, maar soms leent een onderwerp zich er juist voor om wel centraal te staan. Je bent al een flinke stap verder als je hier bewust van bent en eerst nadenkt over de compositie voor je afdrukt!

De zon achter het blad staat niet in het midden, maar op een derde van de zijkant en bovenkant.

Expositiewerkgroep

Ineke van den Berg, expositiewerkgroep

Mogelijk heeft u al eens een expositie in de AA van het Natuurhus bezocht. De leden van de expositiewerkgroep, nodigen u uit om regelmatig eens even binnen te stappen in de AA. Naast educatieve tentoonstellingen van IVN, KNNV, Astrona, zorgt de werkgroep het hele jaar door dat de muren zijn gevuld met wisselende kunstcollecties. Diverse leden van de verenigingen en bezoekers bieden, al dan niet op verzoek, hun foto's, schilderijen en dergelijke aan.

Ook zijn er soms lezingen, excursies, een wedstrijd en activiteiten voor kinderen aan gekoppeld. Hieronder een greep uit de exposities die er zijn geweest sinds de opening van het Natuurhus in oktober 2021:

- Schilderijen van de 'Peinturisten'
- Fotopanelen over het Hondenvan met excursie en lezing (KNNV)
- 'Waterleven' met kinderactiviteiten, films op ons grote scherm en opgezette watervogels (van Natura Docet) in de vitrine. Georganiseerd door IVN en KNNV, in samenwerking met onze NME werkgroep.
- Natuurfoto's van P. Scheepmaker van de fotogroep Schelfhorst
- Foto's van de cursus macrofotografie van Ron Poot
- Winterschilderijen uit de collectie van Wiepke van der Vliet
- De fotowedstrijd van het Nivon
- Kerstquilt van de Quiltgroep van het Nivon
- Winterfoto's van diverse vrijwilligers van onder andere IVN en 't Iemenschuur.
- 'Het universum door een nieuwe bril': foto's en lezing Astrona

- 'Kunst in de klas': Werkstukken van natuurlijk materiaal gemaakt door basisscholen met kinderatelier Kijk en Doe.

Voor de komende periode staan de volgende exposities op de planning:

- 8 mei - 19 juni 2023:
Eigen kunstwerken van Mini Eshuis (door het hele Natuurhus)
- 19 juni - 31 juli 2023:
Zomerfoto's van diverse vrijwilligers
- 31 juli - 31 augustus 2023:
Schilderijtjes van Surinaamse vlinders met hun rupsen, poppen en waardplanten
- 1 september - half december 2023:
'Op goede voet met de aarde', een gezamenlijke expositie van het Stedelijk Museum en het Natuurhus

In het volgende Natuurhusblad en op de website vindt u te zijner tijd informatie hierover. Kom gerust binnen om van alle moois te genieten.

• Reinigingsproducten
• Materialen
• Machines

VRIELINK CLEAN.nl

De Aziatische hoornaar,

een invasieve exoot

Leontine Uijthof, 't Iemenschoer

In Twente is afgelopen maand de bewustwordingscampagne 'Aziatische hoornaar' van start gegaan. Dat is hard nodig, omdat de komst van deze invasieve exoot een bedreiging vormt voor onze wilde bijen, honingbijen en andere insecten. De Aziatische hoornaar is een wespesoort (*Vespa Velutina Nigrithorax*). Ze zijn kleiner dan de Europese hoornaar en groter dan een gewone wesp. Met de zwarte kop en borststuk en felgele poten zien ze er indrukwekkend uit.

Oorspronkelijk komt deze wesp in Azië voor. Maar in 2004 is er een jonge, bevruchte Aziatische hoornaar koningin via een container in de haven van Marseille, Frankrijk naar Europa gekomen. Deze jonge koningin is zeer succesvol geweest. Ze heeft voor heel veel nakomelingen gezorgd. Deze nakomelingen vormen in Spanje, Portugal, Frankrijk en Italië ondertussen een ware plaag. In 2017 is in Nederland (Zeeland) het eerste nest gevonden. In augustus 2022 is het eerste nest in Overijssel (Markelo) gevonden en verdelgd. In Limburg, Brabant en Zeeland worden de meeste nesten gevonden, maar langzaam maar zeker rukt deze hoornaar soort op naar het noorden van ons land.

Waarom is deze wespesoort zo'n plaag?

Ze hebben in onze streken geen natuurlijke vijand. Daarnaast vermeederen ze zich snel en in grote aantallen. Een nest Aziatische hoornaars kan in het jaar daarop 5 tot 50 nieuwe jonge bevruchte koninginnen opleveren, die een nieuw nest stichten. De koninginnen hebben een ver

bereik. De jonge hoornaar koninginnen blijven meestal in de buurt van hun oorspronkelijke nest, maar ze kunnen ook veel verder dan hun oorspronkelijke nest besluiten een volk te stichten. Deze koninginnen kunnen wel 50 kilometer ver vliegen, ze laten zich niet tegenhouden door snelwegen, bergen of grote wateroppervlaktes. Op deze manier is de Aziatische hoornaar nu ook in Groot-Brittannië terecht gekomen, ze vliegen het kanaal over en beginnen daar voet aan de grond te krijgen.

Maar het is vooral een plaag, omdat ze heel veel bijen nodig hebben om aan hun larven te voeren. Een nest Aziatische hoornaars eet gedurende een jaarcyclus ongeveer 11-12 kilogram prooi. De prooi bestaat uit de borststukjes van bijen en andere insecten. In dat borststukje bevinden zich de vliegspieren, het bevat dus veel eiwitten. De eiwitten zijn vooral nodig om de larven in het nest te voeren. Denk je eens in hoeveel insecten dat eigenlijk zijn, 11-12 kilo borststukjes....dat komt neer

op 95.000 bijen of andere insecten. Hoewel de Aziatische hoornaars ook op wilde bijen en andere insecten jagen, is de honingbij een favoriete prooi. Jagen voor een bijenkast levert immers veel prooien, zonder veel inspanning. Het is een soort All you can Eat restaurant voor de hoornaars. De hoornaars hangen als een helikopter boven de uitgang van de kast en grijpen vliegensvlug van boven hun prooi uit de lucht.

Dan nemen ze de prooi mee naar een rustig plekje vlakbij waar ze de bij aan stukjes bijten. Kop eraf, pootjes en vleugels eraf en het achterlijf. Met het borststukje dat overblijft vliegen ze terug naar hun nest om het daar af te geven, zodat ze meteen weer terug kunnen om nieuwe prooi te halen. Een groep jagende Aziatische hoornaars kan in een zeer korte tijd een hele bijenkast uitroeien. Het zijn dus heel efficiënte jagers.

Honingbijvolken hebben zwaar te lijden onder deze wespen. De bijen gaan er minder op uit als er jagende hoornaars zijn. Daardoor wordt er minder stuifmeel, nectar en water voor de eigen larven gehaald. Deze larven ontwikkelen zich minder goed en de bijen die daar uit komen zijn zwakker. Het bijenvolk verzwakt en heeft minder kans om de winter te overleven, als de kast al niet helemaal door de Aziatische hoornaars is leeggegeten.

Ook de solitaire bijen gaan zich anders gedragen als er jagende hoornaars in de buurt zijn. Ze bezoeken de bloemen korter, vliegen sneller door. Daardoor nemen ze minder stuifmeel mee en is de bestuiving minder effectief. Bovendien gaat het al bijzonder slecht met de wilde bij in ons land, een extra vijand maakt hun situatie nog slechter.

Wat kunt u doen?

We kunnen een aantal dingen doen om te zorgen dat de Aziatische hoornaar in ons land niet uitgroeit tot een plaag. Het belangrijkste is dat ze herkend worden. Hoe meer mensen ze herkennen, hoe beter het is. Als je een Aziatische hoornaar denkt te zien, maak een foto of filmpje. Doe dan een melding op waarneming.nl, met foto/filmpje en vermelding van de locatie. Experts kunnen dan bekijken of het werkelijk om de Aziatische hoornaar gaat. Als dat zo is, moet het nest worden opgespoord. Dat is vaak een hele puzzel en echt niet eenvoudig. De nesten hangen vaak hoog (20-30 meter) in bomen. Vind je het ingewikkeld om te melden op waarneming.nl? Neem dan contact op met de plaatselijke imkervereniging, zij helpen je verder.

Imkers en vrijwilligers kunnen helpen met het opsporen van de nesten. Het verdelgen van de nesten wordt gedaan door speciale teams. Bij verstoren van het nest kunnen de hoornaars zeer agressief zijn, kom er dus nooit zelf dichtbij!

Deze hoornaars kunnen net als andere wespen steken met hun angel, maar ze kunnen ook gif spuiten, waarbij ze focussen op je gezicht en ogen.

Hoe herken je nu een Aziatische hoornaar en waarin verschillen ze van de Europese hoornaar, die beschermd is? Deze foto's laten het zien:

De Aziatische hoornaar is groter dan een gewone wesp, maar kleiner dan de Europese hoornaar. De kop en het borststuk zijn zwart, het achterlijf is donker en heeft 1 geel/oranje brede band, soms zit daarboven nog een dunne geel/oranje streep. Heel kenmerkend zijn de felgele poten. De Europese hoornaar heeft een rood/bruine kop en borststuk, het achterlijf is felgeel met zwarte vlekjes. De poten zijn ook rood/bruin.

Als deze insecten voorbij vliegen, of als je ze van afstand ziet, zijn de verschillen moeilijk te zien, maak daarom altijd een foto of filmpje zodat je waarneming geverifieerd kan worden. Stuur bij twijfel altijd je foto in, maak melding op waarneming.nl!

Laten we er met elkaar voor zorgen dat Aziatische hoornaar geen plaag wordt, niet in Twente, Overijssel, in heel Nederland. Tegenhouden kunnen we ze niet, maar onder controle houden, is het streven.

Groei & Bloei

Compost

Lidewij van Maanen, Groei & Bloei

Stel, je wilt compost maken. Onkruid, keukenresten, gemaaid gras heb je genoeg. Je koopt zo'n compostbak, met een rooster op de bodem, een deksel en een schuifdeurtje onderin. Je stelt je voor dat je een paar maanden later dat deurtje opent en geurige rulle zwarte compost rolt je tegemoet. Daarmee zal je je tuin voeden, bloemkolen en aardappels oogsten en bossen dahlia's plukken. Paradijs!

De werkelijkheid is weerbarstiger. De bak wordt voller, maar het materiaal biedt zich niet in gelijke mate aan, gemaaid gras neemt de overhand. Elke keer dat je de deksel opent om er weer preibladere of zevenblad in te gooien valt op dat je op droogte kijkt. Het slinkt wel. Steeds denk je: nou moet ie wel een keer vol zijn, maar toch past er dan weer een boel bij. Na een half jaar word je ongeduldig en loert een keer achter de schuif. Een plakkerige, maar direct daarnaast droge massa toont zich, snel deurtje dicht. Gooi er eens een gieter water overheen.

Een hete zomer, vakantie en de compostbak wordt vergeten. Veel is er ook niet te wieden en te maaien, en het groenteafval kan net zo makkelijk in de Groene Ton van Twence. Zo duurt het lang voordat je de deksel weer eens optilt en een droge klont aanschouwt. Hier is iets helemaal misgegaan....

Wat heeft een composteerproces nodig?

1) Toegang tot de aarde (wormen): Compost heeft contact nodig met schimmels, goede bacteriën en wormen. Die kunnen niet springen, dus aardcontact is essentieel. Dat betekent dat het rooster onder in de compostton weg mag. Boor een gat in het midden, rijg er

een touw met een knoop doorheen, hang dit in een boom en je hebt een schommel voor de kinderen. U snapt nu dat ook een plaatsing op de tegels niet ideaal is. Reserveer naast de ton ruimte om 'm aan het eind van het proces te kunnen verplaatsen. Denk er eens over om in de moestuin de compostplek telkens een stuk te verhuizen. De vorige compostplek is erg geschikt voor groente die veel voeding nodig heeft.

2) Een mix van groen en bruin: Groen en bruin, wat is dat? Precies wat het zegt, malse groene blaadjes, gras, groentesnijresten, fruitschillen zijn 'groen'. Pluk brandnetels voor ze in het zaad schieten, anders heb je later overal zaailingen. Bruin wordt vertegenwoordigd door afgevalen bladeren, gehakselde takken, dode resten van de border die je in het voorjaar verwijdert. Pas op met stro, dat bevat soms resten van halmverkorters.

3) Bij voorkeur iets dierlijks: Dierlijke resten, daarmee bedoel ik mest. Dat hoeft geen koeienmest zijn, de cavia van het buurmeisje poept ook prima. Mest, zeker verse, bevat bacteriën die heel functioneel zijn als aanjager van het composteerproces, waardoor het vaak al na een half jaar als mulch te gebruiken is. Bestaat het grootste deel van je compost daaruit, dan heet het mestcompost. Mestloze compost maken is in praktische zin onmogelijk, of je moet wormen, egels, bodemdierpjes en vogels verbieden je composteerplek te frequenteren. Wil je absoluut niks dierlijks toevoegen, dan is af en toe een schep van je vorige composthoop ook een soort van enten met schimmels en bacteriën.

Al deze producten kunnen het beste apart van elkaar verzameld worden en in één actie op een lasagnemanier gestapeld worden. In laagjes van niet dikker dan 10 centimeter. Die compostbak helpt als je een erg klein tuintje hebt en de orde wilt bewaren, maar als je de ruimte hebt is een ordinaire berg ook prima. Die dijt namelijk aan de onderkant altijd uit. Als je dan af en toe het uitgedijde bovenop schept, heb je vanzelf een soort van omzetten. Ben je daar ook vanaf. Omzetten is namelijk hard werk, wij wachten liever wat langer, en we hebben goed in laagjes gestapeld.

4) Zuurstof: Niet aandrukken, maar losjes op elkaar strooien, je wilt er namelijk lucht tussen hebben. Het omzettingsproces heeft zuurstof nodig.

5) Een prettige hoeveelheid vocht: Verder mag de deksel open blijven, tenzij het wekenlang keihard regent. Zompigheid verdrijft lucht en bij punt 4 heb je gezien dat dat niet bevorderlijk is. In de zomer, als het droog en heet is gedijt een composthoop/-bak beter met een oud voddenkledje erop dan met een deksel. Al te grote hitte en droogte in een zwarte, plastic sauna is de dood voor het microleven.

Dan is het afwachten

Als het goed is, warmt de hoop na een aantal dagen op door microbiologische activiteit. Dit zal eerder gebeuren als de hoop groter is en het percentage groen ook. De verhoogde temperatuur zal de kiemkracht van zaden remmen, dat scheelt later weer wieden. Overigens levert een hoop die niet heet wordt ook nuttige humus op.

Nu ligt het aan de weersomstandigheden hoe snel het composteerproces gaat. In de zomer kan er al na een week of 6 een resultaat zijn, zachte blaadjes zijn dan al humus geworden, maar stro, takjes en mest zijn vaak nog herkenbaar. Na een half jaar zijn veel composthopen goed als bodembedekking te gebruiken. Als onderdeel van zelfgemaakte potgrond is het beter om nog wat langer te wachten, om niet teveel hinderlijke takjes en klontjes te moeten uitgeven. Licht een vergeten composthoop er al jaren, dan is intussen veel van de voeding uitgespoeld, maar kan het nog wel vocht in de bodem vasthouden.

Is de hoop 'klaar' dan kan het nuttig zijn om in één keer te 'oogsten'. Daartoe schep je de niet verteerde delen van boven- en zijanten naar de plaats waar je de nieuwe compostplek wilt inrichten, en schep je het zwarte goud direct via de kruiwagen op borders of bedden. Onderwerken is niet wenselijk, in de border zelfs schadelijk voor plantenwortels en bodemleven. Wil je het bewaren voor later, dan lenen oude potgrondzakken zich goed voor opslag. Zet ze op een beschaduwde plek. Laat ze daar niet te lang staan, want de voordelen van compost liggen ook in het activeren van de microben in de bodem. Microben houden niet van bewaren in plastic zakken.

Bladcompost

Bladcompost maken is een leuke manier om van bergen afgevalen bladeren zaai- en stekarde en potgrond te maken. Hiertoe mix je het beste verschillende bladsoorten, eventueel ook met afgemaaid gras, luchtig, zonder kleffe plakken te creëren.

Dit heeft veel volume, dus een flinke gaasomheining kan nuttig zijn om de boel niet door de tuin te laten waaien. Het composteren hiervan duurt langer dan van huiscom-

post, omdat dood blad veel harde celwanden heeft. Dit verteren vergt tijd.

Er gaan veel mythes de ronde over bladsoorten die slecht zouden zijn. Die kloppen niet, behalve voor de in Nederland zeer zeldzame zwarte walnoot. Die bevat een stofje dat de groei van andere plantenwortels remt. Sommige mensen zeven hun compost. Om in te zaaien bijvoorbeeld zijn grovere delen hinderlijk. Maar in de border of onder struiken geeft dat weer helemaal niet.

Luie methode

Tenslotte is er nog een luie, alternatieve composteer-methode. Die heet in goed Nederlands 'chop and drop'. Dat wil zeggen, wat ter plekke aan materiaal beschikbaar komt, kleiner maken en op de bodem verspreiden. Precies wat in de natuur ook gebeurt, als gevallen bladeren in het bos. Dus je oogst een prei, snijdt de wortels en buitenste bladeren af en laat ze liggen. Snoei je een struik, knip je de tak in kleine stukjes en laat het ter plekke liggen. Of bij onkruid wieden in de border op een warme dag, de rozetjes onkruid met de worteltjes naar boven tussen de planten achterlaten. Voor akkerwinde en zevenbladwortels zou ik toch een emmertje meenemen, overigens. In het voorjaar kan je dode stengels van vaste planten aan stukjes knippen en tussen de planten laten liggen. De vaste planten groeien er vanzelf overheen en je ziet er niks meer van. Geen gesjouw met bergen materiaal, de wormen zetten het om in wormenmest, de aarde blijft vochtiger en luchtiger. Probeer het eens. Hey, die plastic compostbak heb je helemaal niet meer nodig!

Noorderlicht fotografie in Almelo

Malisha Reuvekamp, Astrona

27 februari 2023, eerste poging! Nu we het zonnemaximum bereiken krijgen we iets vaker een kans om het noorderlicht te fotograferen of zelfs te zien vanuit Nederland. Hier maak ik gebruik van in mijn woonplaats Almelo! Aan de rand van de stad is het best donker.

Als de mogelijkheid zich dan voordoet, na een uitbarsting op de zon die naar onze aarde gericht is, is het een kwestie van afwachten, grafiekjes bekijken en interpreteren. Veel lezen over wat de wetenschappers en mensen met veel ervaring zeggen, hopen dat zij het juist hebben, daarna duimen dat het zich gedraagt zoals verwacht, en dan nog hopen dat het bij de aarde aankomt als het bij ons donker genoeg is! Ook bewolking gooit vaak roet in het eten, maar is geen reden om het niet te gaan proberen, er zal maar een opening tussen zitten, waardoor je toch even iets kan fotograferen of zien...

De timing en sterkte van een eventuele aankomst is een lastig gegeven, de wetenschap kan beelden en data bekijken, meten en berekenen, maar onderweg van de zon naar de aarde, kan er alsnog van alles gebeuren waardoor het anders uitpakt dan voorspeld.

Laatst bijvoorbeeld waren er meerdere uitbarstingen op de zon in korte tijd achter elkaar en was het voor de analisten lastig te bepalen, welke uitbarsting nou waar vandaan kwam. Niet makkelijk om daar vervolgens iets over te voorspellen.

Diafragma: F getal zo laag mogelijk. Sluittijd: meestal tussen 5-30 sec afhankelijk van de intensiteit, beweging, locatie van het noorderlicht en lichtvervuiling. ISO: zo hoog als nodig is, liefst zo laag als het kan, afhankelijk van de intensiteit, beweging, locatie van het noorderlicht en lichtvervuiling. Witbalans: in RAW stand automatisch, anders ongeveer tussen de 3500-4000 Kelvin. Scherpstelling: handmatig. Beeldstabilisatie: uitgeschakeld.

De voorspellingen waren desondanks veelbelovend, maar helaas kwam daar uiteindelijk weinig van terecht. Risico van het vak! Ik heb enige kennis van fotografie, maar ik heb mijn smartphone gebruikt met handmatige instellingen. Geen idee hoe het dan zou uitpakken, maar ik heb wel een aantal richtlijnen gevolgd:
Tip: Experimenteer met sluitertijd en ISO om het gewenste resultaat te krijgen. En een statief is onmisbaar.
Het viel mij te laat pas op dat mijn foto's veel te donker waren, dat leek namelijk niet zo op mijn felle schermje die avond. De volgende keer moet de ISO dus hoger. Het was mijn eerste poging op deze manier, en ik had weinig ruimte om te experimenteren.

Bij aankomst was het nog schemerig en tegen de tijd dat het noorderlicht duidelijk op mijn schermje verscheen, was het een kwestie van knallen en hopen dat er wat op staat, voordat de bewolking ervoor ging hangen!

Informatie over de foto:

- Samsung S21+
- 27 februari 22:01
- RAW functie ingeschakeld
- Sluittijd: 30 sec
- Diafragma 2.2 groothoekstand
- ISO 80 (in dit geval was 80 écht te weinig, de foto's bleken naderhand veel donkerder te zijn dan ze die avond leken op mijn schermje!)

Door het nabewerken van de foto, is de foto nu alsnog lichter en kun je de mooie kleuren goed zien. Met het blote oog zag je dit niet zo, daarvoor was het op onze locatie te zwak. Wel menen wij toch een vage donkerrode gloed te hebben gezien, die zich tijdelijk ook leek te verplaatsen. Berichten vanuit Noord-Nederland meldden destijds ook een vage rode gloed die zichtbaar was met het blote oog. Na deze avond zijn er nog wel een paar kansen geweest, maar het was helaas heel slecht weer hier.

Wat heb ik gebruikt?

- App: SpaceWeatherLive
- Websites: www.spaceweatherlive.com / www.poollicht.be / www.swpc.noaa.gov / www.spaceweather.com
- Mijn ervaringen: er is veel informatie beschikbaar, er zijn regelmatig updates en er is veel uitleg te vinden:
 1. Onze zon maakt een cyclus door van elf jaar. In die cyclus heeft de zon een periode van relatief weinig activiteit met weinig of geen zonnevlekken en een periode van veel activiteit met veel zonnevlekken en daardoor meer en grotere uitbarstingen.
 2. Noorderlicht ontstaat als de geladen deeltjes van de zonnwind botsen met zuurstof en stikstofatomen in onze atmosfeer. We worden beschermd op aarde tegen de zonnwind door het aardmagnetisch veld, maar toch dringen er via de polen, zeker na heftige uitbarstingen op de zon, geladen deeltjes onze atmosfeer binnen.

Wie weet komen er nog meer gelegenheden dit jaar om het Noorderlicht waar te nemen en te fotograferen!

Landelijke Zonnekijkdag

Tuur naar de zon tijdens de Landelijke Zonnekijkdag bij het Natuurhus! Op zondag 2 juli 2022 kun je tijdens dit landelijke evenement veilig door een telescoop de zon bewonderen. Van migrerende zonnevlekken tot kolkende lussen van gas die groter zijn dan de aarde. Met speciale telescopen laten we de zon zien zoals je die niet eerder zag.

Activiteiten

De zes verenigingen hebben samen een heel gevarieerd en breed activiteiten aanbod voor hun leden (samen bijna 1.000) en belangstellend publiek.

Vaste activiteiten van Nivon

Onderstaande binnenshuis-activiteiten vinden plaats in het Natuurhus:

- Maandag 13.30 uur: Olieverfschilderen
Informatie via Marjolein Haaksman, 06 46 03 16 14, marjolein.haaksman@live.nl
- Dinsdag 13.30 uur: Patchwork en quilten
Informatie via Janny Hammink, 0546 81 04 32, henkhamm@hetnet.nl
- Diverse keren op donderdag 14.00 uur: Leeskring
Informatie via Hannie Snel, 0546 45 97 59, hanniesnel@gmail.com

Plannen van AstronA

Ed Heijstek, AstronA

AstronA is onlangs lid geworden van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde, kortweg de KNVWS. AstronA, inmiddels uitgegroeid van een groepje geïnteresseerden tot een vereniging met bijna 40 leden, kan nu gebruik maken van de kennis en ervaring van deze landelijke vereniging.

De KNVWS beschikt over veel educatiematerialen en -programma's. Dat alles is zeer bruikbaar bij het organiseren van activiteiten in en rondom het Natuurhus en op scholen in Almelo. Tevens is de KNVWS behulpzaam bij het organiseren van lezingen. Er is een uitgebreide lijst met sprekers en onderwerpen beschikbaar.

spiegel met een brandpuntsafstand van 1650 mm en een diameter van 335 mm. Dat is een telescoop met serieuze afmetingen, waarmee je fantastische hemelobjecten kunt waarnemen. Het idee is dat een paar mensen zelfstandig de telescoop kunnen bedienen om met geïnteresseerden bij helder weer te gaan observeren.

Een voorbeeld hiervan is de lezing over het telen van groenten op Mars en de Maan. Leden van verenigingen en vrijwilligers van het Natuurhus krijgen hier antwoord op de vraag: "Wat is de link tussen de Groen-Verenigingen en AstronA", als ze zich dat nog afvragen. Wellicht is het een idee om de betreffende spreker eens uit te nodigen in het Natuurhus. Behalve deze lezing wil AstronA met enige regelmaat andere lezingen op het gebied van de astronomie gaan verzorgen.

Zover zijn we nu nog niet. Want voorwaarde is dat de telescoop en alles wat daarbij nodig is, eenvoudig en snel op een terras van het Natuurhus is op te stellen door maximaal 3 mensen. Deze mensen moeten uiteraard ook over voldoende kennis en vaardigheden beschikken. Een en ander vergt nog investeringen en verdere voorbereiding, maar aan het eind van het jaar hopen we wel zover te zijn.

Tenslotte, AstronA is een vereniging die evenementen organiseert voor leden en niet-leden: iedereen is welkom! Waar het gezegde luidt: 'Onbekend maakt onbemind', streven wij naar het omgekeerde: 'Bekend maakt Bemind'.

Dobson verenigingstelescoop

Een ander plan is, intensiever gebruik te gaan maken van de Dobson verenigingstelescoop. Deze heeft een hoofd-

(Vertrek)adressen activiteitenkalender:

Natuurhus	Hagenborgh 4, 7607 JT Almelo
Beeklust:	Kinderboerderij/Stadsboerderij/Park: parkeren bij Ledeboerslaan 3, Almelo
Canisius:	Langs het Slot tussen Canisius en het bedrijf Automobielen
Doepark De Hagen:	Hagenborgh 4, 7607 JT Almelo
Erve Peeze:	Informatiecentrum de Doorbraak, Wolbeslanden 5, 7627 PS Bornerbroek
Fayersheide:	Walstraat, Vriezenveen
Frans op den Bult	Hengelsestraat 6, 7561 RT Deurningen
Korenmolen:	Korenmolen 'De Hoop', Nieuwstraat 71a, Almelo
Krikkenhaar:	Krikkenhaar 11, Bornerbroek
Noordikslaan:	Noordikslaan 47, Almelo
NS-Station:	Voorzijde NS-station (centraal) Almelo
Ootmarsum:	Parkeerplaats hoek Oldenzaalsestraat en Wolfsbree
Oude weverij:	Sluiskade NZ 14, Almelo
De Pook:	Kanaal Almelo-Nordhorn, ter hoogte van het einde van de Gravenallee
Schelfhorst:	Winkelcentrum Schelfhorst, Ingang oostzijde (sporthal)
't Stek, Natuurlokaal Almelo	(voorheen 'de Horst'), Deldensestraat 248, Almelo
Zwembad:	Het Sportpark, Sluiskade NZ 126, Almelo

IVN - KNNV excursieprogramma

- Als de excursie per auto is, worden de deelnemers (ook de automobilisten) vriendelijk verzocht zich aan te melden.
- Bij de dagexcursie lunchpakket en drinken meenemen.
- Houd te allen tijde rekening met het weer en de weersverwachting.
- Waar nodig: minimaal 24 uur van te voren aanmelden.
- Instappen? Carpoolen op basis van het delen van de reiskosten.

Hieronder vindt u de activiteitenkalender. De meest actuele versie vindt u op www.natuurhusalmelo.nl

Tip! De activiteitenkalender is uitneembaar, dus bewaren aan het prikbord kan!

JULI 2023

Datum	Activiteit	Tijd	Plaats/vertrek	Anmelding	Vereniging	Kosten
za 1	Kinderdoemiddag bij Peeze Bornebroek	13.30 - 15.30	Peeze Bornebroek	niet nodig	't Iemenschouer	gratis
zo 2	Landelijke zonneparkdag	14.00 - 16.00	Natuurhus	info@astrona.nl	AstronA	volgt
ma 3	IVN Natuuroudercursus	19.30 - 22.00	Natuurhus	www.natuurhusalmelo.nl	IVN/KNNV	gratis
za 8	Excursie Bempplanten	10.00 - 14.00	Natuurhus per fiets	Ron Poot: ron.poot@me.com	IVN/KNNV	gratis
za 8	Dagexcursie richting Gorssel	09.00 - 16.30	Woonboulevard Almelo	www.almelo.groei.nl of bij Willie Koster 06 44 39 17 66	Groei & Bloei	leden € 29,50, niet-leden € 34,50 + carpool kosten
zo 9	Wandelen door Engbertsdijkvenen / bezoek Veenmuseum	volgt	NS station Almelo voorplein	f2hh.rijper@hetnet.nl of 0618783009	Nivon	€ 7,50 bezoek Veenmuseum
zo 9	Landelijke Open Imkerijdag (LOI)	11.00-16.30	Peeze	iemenschoueralmelo@gmail.com	't Iemenschouer	volgt
zo 16	Koffieconcert	10.00-12.00	Terras Natuurhus	niet nodig	Nivon	gratis
wo 19	Eetcafé	17.30-19.00	Natuurhus	horeca@natuurhusalmelo.nl	SNA/Nivon	€ 10,-
ma 31-7/mi 1-9	EXPOSITIE: Surinaamse Vlinders geschilder door mevr. Sipkema	10.00-17.00	Natuurhus in de AA	niet open bij besloten feest of vergadering	Natuurhus	gratis

AUGUSTUS 2023

Datum	Activiteit	Tijd	Plaats/vertrek	Anmelding	Vereniging	Kosten
za 12 of zo 13	Sterrenkijkavond Perseïden	avond	Natuurhus	info@astrona.nl	AstronA	volgt
zo 13	Koffieconcert	10.00-12.00	Terras Natuurhus	niet nodig	SNA/Nivon	gratis
di 15	Eetcafé	17.30-19.00	Natuurhus	horeca@natuurhusalmelo.nl	SNA/Nivon	€ 10,-
zo 20	Wandelen	10.00-14.00	NS station voorplein	info@nivonalmelo.nl / 0618783009	Nivon	reiskosten
do 24	Dagexcursie zomerse tuinen met ook kunst in de tuin	09.30 - 15.30	Woonboulevard Almelo	via www.almelo.groei.nl of bij Henny van der Veen 0546 57 81 48	Groei & Bloei	€ 12,- + kosten carpoolen
za 26	Vleermuizen	volgt	Natuurhus	Ben van Veenen: 06 21 88 25 51 Laura Brummelhuis laura.brummelhuis@gmail.com	IVN/KNNV	€ 3,-, kinderen gratis

SEPTEMBER 2023

Datum	Activiteit	Tijd	Plaats/vertrek	Anmelding	Vereniging	Kosten
vr 1	Expositie Op goede voet met de aarde	volgt	Stadsmuseum / Natuurhus	niet nodig	Expositie groep	gratis
za 2	Fête de la Nature	gehele dag	Doepark	niet nodig	IVN	gratis
wo 6	Avondexcursie naar een tuin in Twente	volgt	volgt	volgt	Groei & Bloei	volgt
do 7	Honingkeuring	avond	Natuurhus	iemenschoueralmelo@gmail.com	't Iemenschouer	inlevering
zo 10	Fietsen Nijverdal + Memory museum	10.00-15.00	Natuurhus	info@nivonalmelo.nl of 06 18 78 30 09	Nivon	reiskosten+
wo 13	Eetcafé	17.30-19.00	Natuurhus	horeca@natuurhusalmelo.nl	SNA/Nivon	€ 11,- voor bezoek museum € 10,-
do 14	Leeskring met Hannie Snel	14.00-16.00	Natuurhus	hanniesnel@gmail.com	NIVON	leden gratis
vr 15-za 16	Nationale nachtvindernacht			www.vlinderstichting.nl/nachtvindernacht		
za 16	Scharrelkids (7 - 12 jaar) Excursie Voedselbos	14.00-16.30	Natuurhus	scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com	IVN	leden gratis, niet leden € 3,-
zo 17	Scharrelkids (4 - 6 jaar) Zintuigen wandeling	10.00-12.00	Natuurhus	scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com	IVN	leden gratis, niet leden € 3,-
ma 18-vr 22	Ophalen bestelde bollenpakketten Groene Burendag	volgt	Natuurhus	www.natuurhusalmelo.nl/ de-groene-loper/meedoen	Groene Loper Almelo	gratis
ma 18-vr 22	Ophalen bestelde plantenpakketten actie	volgt	Natuurhus	www.natuurhusalmelo.nl/de-groene-loper/meedoen/		
ma 25	'van Boven en Onder G0ED' Groene Loper Almelo	gratis				
ma 25	IVN Natuurouder Cursus	19.30-22.00	Natuurhus	Natuurouderders.ivn.almelo@gmail.com	IVN	gratis
wo 27	Lezing Francine van Rossum. Verrassende consumeerbare tuinplanten	19.30-22.00	Natuurhus	zie website	Groei & Bloei	leden € 2,50, niet leden € 5,-
do 28	Ledenavond Astrona	19.30-22.00	Natuurhus	info@astrona.nl	AstronA	www.astrona.nl

welkoop
verstand van tuin & dier

Hét adres voor
tuin & dier

Almelo www.Welkoop.nl

VAN HUIGENBOSCH
Plaagdier beheersing

**BIOLOGISCHE EN
NATUURVRIENDELIJKE
BESTRIJDING**

☎ 06 41 75 53 21
✉ info@ongedierterijssen.nl

Kinderopvang High Five!

Staan en Opvallen!
voor kids van 0 - 13 jaar

www.kovhighfive.nl

Almelo: Roskamstraat 3 - T: 0546 648460 & Schoolstraat 44 - T: 0546 432976

Burendag,

ideaal moment

om samen te vergroenen

Angelien Hoppen, Groene Loper Almelo

Op zaterdag 23 september is het weer Burendag. In heel Nederland maken burens er een gezellige dag van met elkaar. Een uitgelezen gelegenheid om samen de buurt wat te vergroenen. De Groene Loper Almelo heeft enkele mooie acties om daarbij te helpen.

Biologische bollen

Jaarlijks biedt de Groene Loper Almelo biologische bollen aan voor inkoopsprijzen. Bollen worden in het najaar geplant

en leveren al vanaf het vroege voorjaar belangrijk voedsel voor bijen. Bovendien worden we blij van die vrolijke bloeiers.

Najaarsactie 'van Boven en Onder GOED'

Is het je wel eens opgevallen dat veel wijken beschikken over tientallen meters kale schuttingen op achterpaden, parkeerplaatsen en veldjes? Voor deze 'houten woestijn', maar ook voor buurten die hun gevels willen vergroenen, leveren wij klimplanten.

Gezonde planten beginnen bij een gezonde bodem. Daarom combineren we onze planten met een bodemverbeteraar. De najaarsactie van de Groene Loper Almelo richt zich dit jaar dus zowel op de bodem als op de begroeiing daarboven. Lees op www.natuurhusalmelo.nl/de-groene-loper/meedoen alle informatie over de najaarsactie die samenvalt met Groene Burendag.

Meer weten? Kijk op www.natuurhusalmelo.nl/de-groene-loper/meedoen of neem contact op via groeneloperenschede@gmail.com, 06 55 77 36 70.

Plantgoed voor najaarsactie

Scharrelkids

Meedoen? Meld je aan via scharrelkids.ivn.almelo@gmail.com tot twee dagen voor de activiteit.

Florinda te Riele, IVN Almelo

In juli en Augustus hebben we vakantie!!!
Vanaf september zijn we er weer!

Excursie Voedselbos

(Scharrelkids 7-12 jaar)

Heb je ooit gehoord van een bos waar je kunt rondlopen en allerlei vruchten, noten, bessen en bladeren kunt plukken om te eten? Een bos dat speciaal ontworpen en aangeplant is, waarin de bomen, struiken en andere planten zo op elkaar zijn afgestemd, dat ze elkaar versterken en ons mensen van zo veel mogelijk voedsel gaan voorzien. Maar niet alleen wij mensen kunnen hier de vruchten van plukken, ook de dieren kunnen hier schuilen, nesten maken en voedsel vinden waardoor een heel systeem van verschillende planten en dieren ontstaat. We nemen je graag mee op excursie om zo'n bos te bekijken, ruiken, voelen en proeven.

Datum: zaterdag 16 september

Tijd: 14.00 - 16.30

Locatie: verzamelen in het Doepark de Hagen

Zintuigen wandeling

(Scharrelkids 4-6 jaar)

Op zondag 17 september gaan de jongste Scharrelkids op pad in het Doepark om hun zintuigen te prikkelen. We gaan spelenderwijs ontdekken welke zintuigen we allemaal hebben en hoe we deze kunnen gebruiken in de natuur, maar vooral hoe leuk het is om deze allemaal scherp te stellen en te genieten van verschillende aspecten van de natuur.

Datum: zondag 17 september

Tijd: 10.00 - 12.00

Locatie: Doepark de Hagen

Kijk voor meer informatie over tijd en locatie op: www.ivn.nl/afdeling/almelo.

Sieralgen in en om het Hondeven

Eveline Stegeman, KNNV

In 2022 zijn de sieralgen in en om het Hondeven uitgebreid onderzocht. Sieralgen (Desmidiaceae) zijn mooi symmetrisch gevormde groenalgen, die vaak verscholen leven tussen ondergedoken waterplanten, zoals veenmossen. Maar ook op vochtige plekjes tussen de stoeptegels in je achtertuin en in de tuinvijver kunnen sieralgen voorkomen. Ze zijn alleen met het blote oog meestal niet te zien. Pas onder de microscoop openbaart zich de wondere wereld van deze fraai gevormde algen.

We hebben vorig jaar meerdere keren (januari, april, juli en oktober) onderstaande locaties (figuur 1) onderzocht op sieralgen. Dit heb ik samen gedaan met Ron Poot die zich mee heeft laten nemen in een voor hem nieuwe wereld van de sieralgen. Als er genoeg water is, zijn de zuurgraad (pH) en de geleidbaarheid (EGV) gemeten. De sieralgen zijn verzameld door vooral veenmossen uit te knippen waarbij het water werd opgevangen in een potje. In het Hondeven en het Rietven is ook gebruik gemaakt van een planktonnet. Vervolgens zijn de sieralgen onder de microscoop op naam gebracht.

Locatie 6

In tegenstelling tot voorgaande onderzoeken naar sieralgen in het Hondeven, is nu ook het Rietven (Loc. 6) meegenomen. Dit ven is net wat minder zuur en iets voedselrijker dan het Hondeven. Het aantal soorten is dan ook beduidend hoger met bijna 50 soorten, waaronder diverse zeldzame soorten van zwak zure, matig voedselrijke vennen. Het Hondeven daarentegen komt niet hoger dan 20 taxa, wat overigens niet zo vreemd is voor een zuur, voedselarm ven.

<< *Euastrum humerosum* var. *affine* (Loc. 2)

Sieralgenbemonstering in het Hondeven

Normaliter worden de sieralgen in vennen voor het bepalen van de natuurwaarde in de maanden mei tot en met augustus genomen. Het was dan ook verassend dat we in januari al zo veel sieralgen aantroffen. Het aantal soorten was nauwelijks lager dan in april en vaak hoger dan in oktober. In juli en oktober stonden veel locaties zo goed als droog. Alleen het Hondeven en het Rietven bleven water houden, al was dat in het Rietven nog maar een klein gedeelte. Zeker 70 procent van dat ven stond droog. Sieralgen zijn echter veerkrachtig en diverse soorten kunnen overleven in vochtige aarde. Dat bleek wel uit de vondst van 16 soorten op een plagplek aan de noordkant van het Hondeven, waaronder wederom de zeer zeldzame sieralg *Cosmarium subanceps* (nog niet gepubliceerde naam) die in 2017 voor het eerst hier is gevonden. Deze vondst was toen nieuw voor Nederland en heel bijzonder dus.

Locatie 8

De slenk (loc. 8) die in 2017 er nog uit sprong door de vondst van bijzondere soorten, viel deze keer erg tegen.

Het aantal soorten dit jaar bleef steken op 12 ten opzichte van 25 soorten in 2017. De slenk was dan ook nagenoeg dicht gegroeid. Vlottende bies, die hier nog aanwezig was in 2017 was nu geheel verdwenen.

Kwelslootje

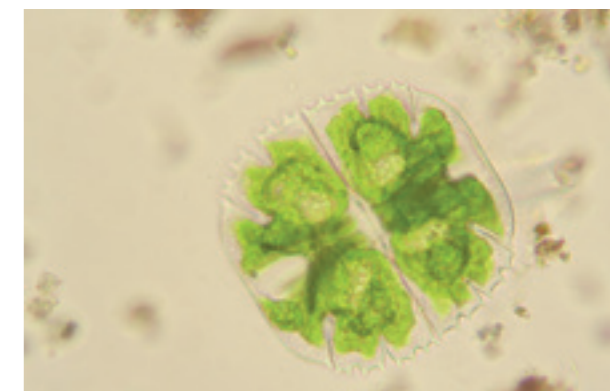
Dit jaar is voor het eerst het kwelslootje langs de vakantiewoning meegenomen. Dit is een sterk afwijkend milieu in vergelijking met het Hondeven en omliggende onderzochte watertjes. Het water is veel minder zuur, de EGV is veel hoger door de aard van de bodem (leem en/of klei) en het water is veel voedselrijker. Er werden maar weinig sieralgen aangetroffen. Waarschijnlijk kunnen ze hier de concurrentie met andere algen en planten niet aan. Daarbij viel deze sloot in juli ook geheel droog.

Rietven scoort hoogst

De natuurwaarde op basis van de sieralgen wordt gebaseerd op het aantal soorten, het aantal zeldzame soorten en het aantal soorten die iets zeggen over de kwetsbaarheid van het betreffende milieu (Coesel, P.F.M. 1998). Het Rietven scoort als zwak zuur ven het hoogst met een natuurwaarde van 7. Het Hondeven en de omliggende watertjes blijven steken op een natuurwaarde van 6, wat overigens geen slechte score is voor een zuur ven. De score voor het Hondeven is vergelijkbaar met voorgaande jaren waarin dit ven is onderzocht en is dus aardig stabiel. De slenk (loc. 8) scoort niet hoger dan een 5 en het kwelslootje (loc.9) niet hoger dan een 3.

Door klimaatopwarming en de toenemende droogte zal de sieralgen-gemeenschap in dit soort wateren steeds meer onder druk komen te staan. Hoewel uit dit onderzoek blijkt dat sieralgen aardig veerkrachtig zijn, heeft dat natuurlijk ook zijn grens.

Lijkt het je ook leuk om eens naar sieralgen te kijken? Je bent altijd welkom om mee te gaan in het veld en samen met mij onder de microscoop deze bijzondere algen te bekijken. Stuur gewoon een mailtje dan plannen we samen wat in.

Micrasterias truncata (Loc. 2)

Ereprijs (Veronica)

Wiepke van de Vliet, IVN Almelo

Ereprijs in onze tuin

In het voorjaar fleuren in onze tuin op diverse plekken de hemelsblauwe bloempjes van de ereprijs op. Deze fragiele plantjes met hun plat op de grond liggende stengeltjes zijn een geduchte concurrent van het gras en worden daarom ook wel gazonpest genoemd. Afgemaaide stengelstukjes weten in een grasmat wortelcontact met de grond te maken en groeien weer uit tot nieuwe plantjes. Door het maaien, kan de plant zich dus flink uitbreiden. Soms graaf ik in het voorjaar een groep bloeiende plantjes uit om in een pot op de tuintafel te zetten. De plantjes nestelen zich in de pot en hangen als een blauwe massa over de rand. Je kunt dan een lange periode genieten van een prachtig decoratief geheel.

De naam ereprijs

De benaming ereprijs moet niet gezien worden als een naam die het plantje kreeg, omdat het met de ereprijs ging strijken. Men gaf de winnaar van een Middeleeuws toernooi een krans van ereprijs, omdat het plantje als een zinnebeeld van trouw en dapperheid gold. De benaming Ehrenpreis dateert uit 1500. Volgens een sage genas dit kruid de Franse koning van een huidziekte.

De naam Veronica

De geslachtsnaam Veronica kan ontstaan zijn uit vera (= waarlijk) en icon (= afbeelding). Deze naam kan ook ontstaan zijn uit de Griekse woorden phero (= ik breng) en nike (= zege), omdat de plant bij vele ziekten genezing bracht. Ook kan Veronica afkomstig zijn van de heilige Veronica. In de beschrijvingen van Vandenbussche is te lezen: "Volgens de teksten van het evangelie heeft Veronica in een zweetdoek de afdruk bekomen van het aangezicht van Christus. Sommigen meenden in de bloem van de plant een weergave te zien van die afdruk en daarom hebben ze de naam Veronica aan deze bloem gegeven." De naam Veronica zou volgens Koernike ook uit een schrijffout ontstaan zijn, namelijk uit Vetonica. Dodonaeus noemde de ereprijs Betonica Pauli.

Beschrijving van de ereprijs

Je kunt een ereprijs onmiddellijk herkennen aan de opbouw van de bloem. Vooral de bloemkroon is kenmerkend. Deze heeft een korte buis en een vrij vlakke, vierdelige zoom. De twee zijdelingse kroonlippen komen in vorm en grootte vrijwel met de bovenste sliob overeen. De onderste is vaak smaller. De zoom is meestal blauw

't Is nu, terwijl ik dit schrijf januari.

Maar ik verheug mij er al op, dat iedere dag ons nader brengt tot mei. En als 't eenmaal zover is, dan ga ik lekkertjes weer uren lang zitten bij de ereprijsjes, hetzij in mijn eigen tuin, waar ik een ereplaats heb ingeruimd, hetzij aan de Vechtdijk of aan de Zuiderzeedijk, waar ik grote plakken ereprijs weet te staan. Uren lang bij de ereprijsjes. De witte wolken drijven langzaam langs de blauwe lucht en tussen 't groene gras gaat telkens een nieuw blauw oogje open.

(uit "De bonte wei" (1911) van Jac.P. Thijsse)

gekleurd, met donkere lijntjes, die als honingmerk dienen, terwijl de buis lichter getint is. Elke bloem bevat slechts twee meeldraden, die op de kroonbuis ingeplant staan en enigszins naar voren steken. In de kroonbuis bevindt zich vaak een haarring. De bloemkroon met de meeldraden valt al bij geringe aanraking af. De bloem heeft zich vaak al op dezelfde dag geopend. Hierbij leggen (meestal vier) kelkklippen zich min of meer tegen het vruchtbeginsel aan. De stengelbladeren staan meestal kruisgewijs tegenover elkaar, terwijl de bloemen en hun schutbladen verspreid staan.

Veel soorten ereprijs

In Nederland komen van de 300 soorten ereprijs, maar liefst 22 ereprijssoorten in het wild voor, zoals:

- Veldereprijs (Veronica arvensis)
- Gewone ereprijs (Veronica chamaedrys)
- Brede ereprijs (Veronica austriaca)
- Tijmereprijs (Veronica serpyllifolia)
- Draadereprijs (Veronica filiformis)
- Grote ereprijs (Veronica persica)
- Liggende ereprijs (Veronica prostrata)
- Vroege ereprijs (Veronica praecox)

Nectarzoekers

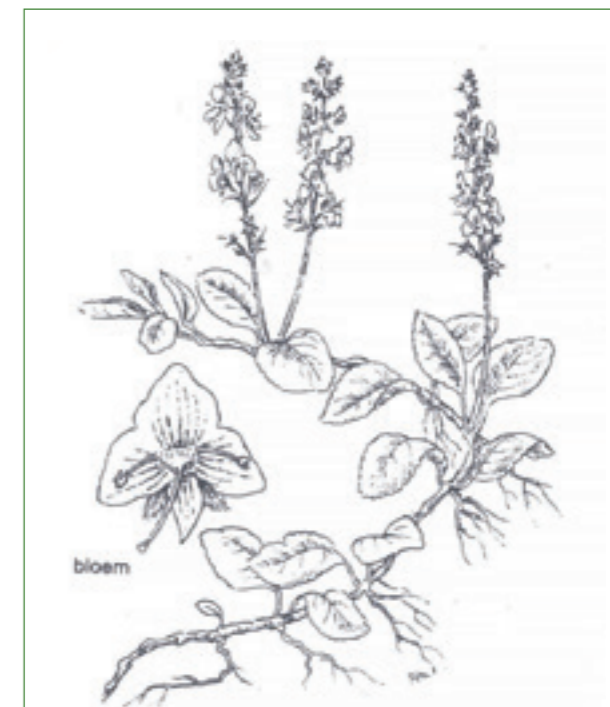
De grootbloemige ereprijssoorten, zoals de gewone en brede ereprijs, komen onder andere voor in Maastricht in begroeiingen op de kanten van ingegraven muurgedeelten. Deze ereprijssoorten worden om hun nectar bezocht door zweefvliegen, enkele vlindersoorten en vooral korttongongige bijen. Een zweefvlieg grijpt met

zijn pootjes de beide meeldraden en likt met zijn dikke slurf de honing op. Daarbij schuiven de helmknoppen langs zijn lichaam, zodat hij daar bepoederd wordt met stuifmeel. Dat neemt hij vervolgens mee en strijkt dit af op de stempel van een andere ereprijsplant. De inhoud van een stuifmeelkorrel kan door de stijl naar binnen groeien. De kleine zaadknopjes, die in het vruchtbeginsel zitten, kunnen vervolgens tot zaden rijpen. Dikwijls vindt men bij grootbloemige ereprijssoorten enkele bloemen met drie of vier meeldraden. De donkerblauwe aders op de hemelsblauwe bloemkroon dienen als honingmerken en leiden de bezoekende insecten naar het binnenste van de bloem. Anders dan de mens zijn bijen in staat met hun ogen ultraviolet licht waar te nemen. Omdat de donkerblauwe aders het ultraviolette licht niet reflecteren en de overige bloemdelen wel, vallen ze extra op.

Geneeskrachtig

In de volksgeneeskunde was mannetjesereprijs (Veronica officinalis) geliefd als allemanskruid. Men trok thee van deze plant. Dit aftreksel stond bekend als 'Europese thee' en werd onder andere gebruikt als zenuwstillend middel. Ook nu nog is ereprijs thee een goed middel bij hoest, verkoudheid, bronchitis, kinkhoest, astma, reuma, blaasstenen, jicht, nierklachten en gebrek aan eetlust. Mannetjesereprijs werd vooral in de 16^e en 17^e eeuw in Duitsland voor geneeskundige doeleinden gebruikt. Dat blijkt uit de Latijnse soortnaam officinalis (= in de apotheek gebruikt). De artsen in dit land beschouwden het kruid als een wondermiddel bij tuberculose en diverse long- en darmaandoeningen.

vervolg op pagina 34

In de kruidenboeken van Leonard Fucs is het kruid onder de naam Grundheil te vinden. Sebastian Kneipp prees het kruid aan als middel tegen tering, reuma en blaasontsteking. Boerhave gebruikte het uitgeperste sap tegen jicht. H. Schulz en A. Dinant schreven over de gunstige werking tegen huidjeuk bij oudere mensen, tegen maagstoringen en gebrek aan eetlust. Verder werd de plant aangewend bij geelzucht, etterende zweren en verwaarloosde wonden. In Noord-Amerika werd het sap van de plant door de Cherokee (Indiastam) aangewend bij oorpijn. Enkele andere ereprijssoorten staan eveneens te boek als geneeskrachtige kruid.

Sage

Een koning in Frankrijk leed al drie jaar aan een huiduitslag, waarvan geen enkele arts hem kon genezen. Een herder had eens waargenomen dat een hert, toen het door een wolf gewond was, mannetjesereprijs opat en genas. Toen de herder van de ziekte van de koning hoorde, bereidde hij uit het sap van dit kruid een smeersel en bood dat de koning aan. De koning probeerde dit middel en smeerde deze zalf het eerst uit op zijn voet. 's Nachts kreeg hij daaraan hevige pijn en riep daarop zijn dienaren. Tot hun verwondering waren alle schilfers van de voet gevallen. De koning smeerde toen zijn hele lichaam in met het sap en genas volledig.

In beeld

Schorpioenvlieg

Ron Poot, KNNV

Een dier met zo'n angstaanjagende naam en vervaarlijke angel, daar loop je toch het liefst met een boogje omheen? Wees gerust, de schorpioenvlieg is een volkomen onschuldig en zelfs nuttig diertje. Met die enge angel deelt hij geen giftige steken uit. Je kunt hem zonder gevaar bewonderen en fotograferen.

In de zomer zie ik hem vaak in de schaduw van bosjes en ruigte. Je herkent hem al snel aan de vlekken op zijn vleugels. Tussen de bosjes vliegt hij wat rond op zoek naar dode of verzwakte insecten. Een echte jager is de schorpioenvlieg niet. Als lijkenpikker verricht hij wel nuttig werk, een opruimer in de natuur.

Ik heb een tijdje staan kijken en naar een schorpioenvlieg die een ingesponnen prooi van een spin leegat. De spin stond erbij en keek ernaar. Verbazend eigenlijk, toch angst voor die angel? Minstens zo verbazingwekkend was dat de schorpioenvlieg zonder moeite over het spinnenweb liep en niet bleef vastplakken. De bijgaande foto heb ik toen gemaakt.

Het valt niet altijd mee om het diertje rustig in beeld te krijgen. Als je te dichtbij komt, kruipt hij achter een blad of vliegt weg. Ik ga geduldig door tot ik een meewerkende schorpioenvlieg tegenkom die wel wil poseren. 's Ochtends, als het buiten nog koel is, zijn ze het rustigst.

Ik neem de tijd om dat beestje eens goed te bekijken. Wat is er veel aan te zien! De vleugels zijn bont bedekt met donkere vlekken, het lijfje heeft een prachtige geel-met-zwart tekening.

De kop doet het meest denken aan een vogelkop met een lange snavel.

Bij het mannetjes is de rode angel heel opvallend. Hij gebruikt deze bij de paring om zijn vrouwtje vast te houden. Meneer Schorpioenvlieg toont zich verrassend genoeg een hoffelijk minnaar. Hij neemt als bruidsschat een dood insect mee en verblijdt zijn bruidje met een druppeltje spuug. Dat smaakt zoet en het vrouwtje is gek op deze bruidssuikers.

De scholekster... in 2023 voor de tweede keer vogel van het jaar!

Truus Hoessler, IVN Almelo

Vijftien jaar geleden was de scholekster ook al vogel van het jaar. De Vogelbescherming en Sovon vogelonderzoek vroegen aandacht voor deze vogelsoort, omdat de aantallen scholeksters in korte tijd waren gehalveerd. De aanleiding om de scholekster opnieuw tot vogel van het jaar te benoemen, is allesbehalve positief. Het gaat namelijk nog slechter met deze prachtige vogel.

Het probleem? De scholekster moet steeds op zoek naar een nieuw leef- en broedgebied. En steeds blijkt dit nieuwe gebied niet te zorgen voor betere tijden. De aantallen scholeksters dalen alarmerend door deze situatie.

Uiterlijk

De scholekster is een zwart-witte vogel, stevig gebouwd, met een lange oranje snavel en lange roze poten. Om zijn ogen heeft hij een oranje ring. Mannetje en vrouwtje zien er hetzelfde uit. Het is een steltloper. In de vlucht herken je de scholekster aan de opvallende witte vleugelstrepen en zwart-witte staart. De vogel roept vaak 'te-piet', vandaar de bijnaam 'bonte piet'. Bijzonder bij de scholekster is dat zijn snavel slijt, maar ook weer snel aangroeit. De vorm en lengte van de snavel verschilt per seizoen: puntig en lang wanneer ze in de zomer prikkend in de drassige bodem naar wormen, kreeftjes etc. zoeken. Bot en kort in de winter, wanneer de snavel wordt gebruikt om als beitel voor schelpdieren (mosselen, kokkels) open te krijgen.

Leefgebied

Van oorsprong zijn scholeksters vogels van kust, kwelders en strand. Onder andere door overbevisning vonden ze hier niet genoeg voedsel meer. Daarom verhuisden vele scholeksters naar weilanden meer landinwaarts. Daar eten ze wormen, emelten (red. dat zijn larven van de langpootmug) en insecten. Maar de boeren gingen steeds eerder maaien, waardoor er geen beschutting en voedsel voor de kuikens was. De grond werd droog en hard door de afwatering. Hierdoor kunnen de volwassen vogels de wormen moeilijk uit de grond krijgen.

Het gebruik van gif doodt de insecten en de planten waar de insecten op af komen. Deze insecten zijn voedsel voor vooral de kuikens. De eieren en kuikens worden vertrapt door het vee of doodgereden door landbouwmachines. Daarnaast zijn de weilanden veel te groen, doordat er geen kruiden en bloemen meer groeien vanwege overbemesting.

Wederom zocht deze doorzetter een nieuw leef- en broedgebied. Dit keer werden het de platte kiezeldaken in de stad. Eieren leggen gaat hier wel, maar de jongen gaan direct uit het ei aan de wandel. Hierdoor vallen ze al snel in de goot of regenpijp en verdrinken ze. Of ze vallen van het dak. En als het warm is, ontbreekt vaak beschutting tegen de zon en hebben ze gebrek aan water. Overleven ze de val en belanden ze op de grond, dan vallen ze vaak ten prooi aan het verkeer of katten.

Broeden

Het nest is niet meer dan een kuiltje in de grond of tussen grind en kiezelsteentjes. Het wordt bekleed met wat schelpjes, steentjes of stro. De scholekster broedt van half april tot eind juni. Er is één broedsel per jaar bestaande uit 3-4 eieren. De jongen zijn nestvlinders. Dat zijn jongen die relatief snel het nest verlaten om op eigen kracht de ouders te volgen. Maar in tegenstelling tot de meeste weidevogels, worden deze jongen nog heel lang door de ouders gevoerd. Omdat de scholekster als laatste van de weidevogels broedt, is het gras bijna altijd al gemaaid als de eieren uitkomen. Dan is er dus niets meer te eten voor de jonge vogels en is er ook geen bescherming, waardoor ze al snel worden gezien door roofvogels, meeuwen, vossen etc.

Overwinteren

Wat kunnen we doen om de scholekster te helpen?

- Minder bevisning: De Vogelbescherming heeft de mechanische kokkelvisserij een halt kunnen toeroepen en de mosselvisserij weten te beperken. Dat is positief. Helaas duurt het lang voordat het schelpdierenbestand is hersteld. Dit kost dus tijd.
- Beter beheer weilanden: Net als voor de andere weidevogels is het van belang dat er veel meer plas-drasgebieden worden aangelegd. Daarnaast bieden kruidige weilanden, later maaien, nestbeschermers en geen gebruik van gif meer kans op overleving voor de kuikens.
- Broedplekken in de stad veiliger maken en broedplatforms plaatsen: De Vogelbescherming is dit jaar gestart met de actie 'scholekster op het dak'. Hoe kunnen we de scholekster op het dak te helpen?
 - Voer geen werkzaamheden aan het dak uit tijdens de broedtijd.
 - Sluit open regenpijpen af met een stukje kippengaas, zodat de kuikens niet in het riool verdrinken.
 - Plaats beschutting op het dak waar de kuikens onder kunnen kruipen tegen roofvogels, harde regen en de brandende zon.
 - Zet een ondiepe bak met water op het dak, zodat de jonge vogels kunnen drinken.
 - Plaats iets op het dak langs de dakrand, waardoor de jongen er niet afvallen. Zet de kuikens niet zomaar op de grond. Daar is het namelijk ook niet veilig door bijvoorbeeld verkeer en katten.

- Probeer in te schatten hoe de overlevingskansen zijn als de kuikens van het dak vallen. Is dit een harde of zachte ondergrond? Bij twijfel kunt u altijd contact opnemen met de Vogelbescherming.

- Scholekster nesten op broedplatforms: Sovon Vogelonderzoek heeft een bouwtekening gemaakt, zodat u zelf een broedplatform kunt maken. Het platform bestaat uit een ondiepe bak van 60x60 cm met een opstaande rand. De bak vult u met een laagje kiezels of schelpenzand. Het platform kan geplaatst worden op een paal op ongeveer 1 meter hoogte op het land, of 40 cm hoogte boven water. De bak met paal kan worden geplaatst in een weiland, op bouwland, in plas-drasgebied, langs de sloot, in de sloot of in een ander vrij groot terrein met veel grassen, kruiden en planten. Wilt u zo'n broedplatform maken, dan kunt daarvoor een vergoeding van Sovon krijgen.

Sovon wil ook graag dat mensen in de stad scholeksters, hun nesten en hun jongen tellen. Dit geeft beter inzicht in hoe het gaat en of de aanpassingen die we doen helpen.

Wat moet er gebeuren om scholeksters te redden?

Later maaien: Bij de teruggang van weidevogels draait het voornamelijk om het verlies aan jongen. Ook scholeksterjongen zijn, net als de jongen van de grutto, Kievit en andere weidevogels, het slachtoffer van roofdieren en het tekort aan voedsel in de weilanden. Bruno Ens, van Sovon Vogelonderzoek Nederland, doet al veertig jaar onderzoek naar deze vogel: "Later maaien is een goed idee. Dan geef je de scholeksterjongen een kans om nog voedsel te vinden. En we moeten af van al die groene raaigras weilanden, daar valt bijna niks te vinden voor deze vogels. Kruidenrijke akkers, dat is de oplossing."

Paalwoningen: Een broedplek op een paal in het water kan de scholekster beschermen tegen roofdieren. Veilig hoog en als het zo ver is, dan duiken de jongen zo het water in en zwemmen ze naar land. Voor scholeksterjongen is dat geen probleem. Dit wordt in het jaar van de scholekster (2023) nader onderzocht.

Effectiviteit broedpalen: Verhoog de beschermde nestgelegenheid op plaatsen waar de nesten kwetsbaar zijn voor onder andere roofdieren, overstroming of verstoring van het broedsucces van scholeksters. Denk hierbij aan de broedpalen. Deze zijn eenvoudig te maken en te plaatsen.

Meer weten of deelnemen aan de tellingsactie? Kijk op www.scholeksterophetdak.nl of stats.sovon.nl/pub/publicatie/21289.

Weidebeekjuffer (*Calopteryx splendens*)

Eveline Stegeman-Broos, KNNV

In 2023 is het project Weidebeekjuffer gestart. Het IVN onderzoekt samen met partners van het Natuurhus, het waterschap en de gemeente hoe het leefgebied van deze mooie libel in Almelo versterkt kan worden. De gemeente Almelo heeft de weidebeekjuffer als icoon om aan te geven dat Almelo een groene gemeente is met natuur, water en biodiversiteit hoog in het vaandel. In 2023 start de nulmeting. Met een groep vrijwilligers inventariseren wij de watergangen van Almelo op de weidebeekjuffer.

De weidebeekjuffer is een middelgrote libel met brede vleugels en een vlinderachtige vlucht. Hierdoor valt ze al snel in het oog in tegenstelling tot de kleinere waterjuffer-tjes die je vaak pas ziet als je er echt naar op zoek gaat. De weidebeekjuffer is minder snel dan de echte grote libellen, wat haar in combinatie met haar opvallende verschijning, ideaal maakt als soort voor het soortenadoptieplan. Weidebeekjuffers zijn vrij eenvoudig te herkennen en observeren. Dat geldt zowel voor de volwassen libellen als voor de larven in het water. Daarnaast is haar aanwezigheid indicatief voor een goede waterkwaliteit en een structuurrijke water-, en oevervegetatie, waar ook tal van andere insecten van profiteren. Ze is dus een goede ambassadeur voor de biodiversiteit en natuurbeleving. Weidebeekjuffers zijn van begin mei tot in september langs de beek te vinden met de hoogste dichtheid van midden juni tot eind juli. Volgroeide larven zijn vooral vanaf april in het water te vinden.

Opvallende mannetjes

Met name de mannetjes zijn zeer opvallend. Ze hebben een metallic blauw lichaam en een grote donkere vlek in de vleugels met blauwglanzende vleugeladers. De top en de basis van de vleugels zijn doorzichtig, maar in de vlucht is dat lastig zichtbaar en lijken de vleugels geheel gekleurd. Ze zitten graag op zonnige uitkijkposten in de oevervegetatie langs het water, waarbij ze de confrontatie aangaan met andere mannetjes om indruk te maken op de vrouwtjes. Ze vertonen hierbij een complexe choreografie van dreig-, en baltsvluchten, waarbij ze het achterlijf schuin omhoog houden. Hierdoor is de wittige achterlijfspunt, het 'achterlichtje', goed te zien is.

Verstopt langs de oevers

De vrouwtjes van de weidebeekjuffer zijn veel minder opvallend met hun grasgroene tot bronskleurig lichaam. De vleugels zijn doorzichtig met een iets groenige tint.

Vaak zitten ze verstopt tussen de oevervegetatie, waardoor het lijkt of er veel meer mannetjes dan vrouwtjes aanwezig zijn. Als het vrouwtje bereid is te paren, vormt ze samen met het mannetje een paringswiel, waarna ze de eitjes afzet in de stengels van waterplanten.

De weidebeekjuffer is de enige libel die met haar hoofd naar beneden langs de plantenstengel naar beneden kruipt om haar eitjes onder water in de plantenstengel af te zetten. Dit gebeurt meestal op plaatsen met een iets snellere stroming en een concentratie van drijvende of uit het water stekende planten. Dit zijn ook de plekken die het meest geliefd zijn bij de mannetjes, zodat het er vaak wemelt van de weidebeekjuffers.

Larven met vangmasker

Volgroeide larven van de weidebeekjuffer zijn circa 3 a 4 centimeter lang en stevig gebouwd. Ze hebben lange naar voren gerichte antennen, waarvan het eerste segment net zo lang is als de andere segmenten samen. De larven hebben drie stevige staartlamellen, vaak met lichte banden er over heen. Aan de onderkant van de kop zit een vangmasker die uit kan klappen om voedsel te vergaren. In dat vangmasker zit een ruitvormige opening. Dat komt je bij geen enkele andere libellenlarve tegen. Het dier heeft lange poten, waarmee ze goed tussen de vegetatie kan kruipen. Het zijn geen snelle zwemmers. De larven zijn meestal te vinden op de waterbodem tussen dode takken en waterplanten. Volgroeide larven kruipen vanaf begin mei langs de watervegetatie in de oever omhoog en kunnen wel 20 meter van het water weg kruipen om uit te sluipen. Hiermee wordt de ontwikkeling van volwassen libel uit de larve bedoeld. Eenmaal uit het water scheurt de larvehuid open en de volwassen libel sluipt er uit. Het larvehuidje blijft als bewijs van voorkomen achter in de vegetatie.

Zuurstofrijk water

Voor de larven van de weidebeekjuffer is het van belang dat de zuurstofverzadiging van het water het gehele jaar, dus ook in de zomermaanden, hoog genoeg is. Het water moet voldoende stromen en er dienen voldoende waterplanten aanwezig zijn. Te veel organische belasting door overstorten is ongewenst. Droogval wordt niet verdragen.

Zonnige oevers

De oevers van het voortplantingswater zijn vaak steil (meer dan 40 graden), niet beschoeid en hoogstens voor een klein deel beschadwd door bomen. Langs het water staat vaak een weelderige, structuurrijke oeverbegroeiing met overhangende planten die gebruikt kan worden als uitkijkpost voor de mannetjes en schuilmogelijkheid biedt voor de vrouwtjes. Waar deze vegetatie ontbreekt, bijvoorbeeld als gevolg van maaibeheer of beschoeiing, komt de weidebeekjuffer doorgaans niet voor, tenzij er voldoende

waterplanten groeien, zoals o.a. egelskop, waterranonkel, vederkruid, pijlkruid en watereppe. De weidebeekjuffer verdwijnt als de watervegetatie te dicht is (kroos) of compleet ontbreekt. In brede wateren, zoals kanalen, kan drijfbladvegetatie (gele plomp, waterlelie) deels de functie van de oevervegetatie overnemen.

Mogelijke maatregelen om water geschikt te maken voor de weidebeekjuffer:

1. Toevoer van meststoffen beperken door overstorten te saneren of bufferzones (helofytenfilters) aan te leggen.
2. Informatieborden op plekken waar eendjes gevoerd worden, zodat het brood niet in het water beland, maar op het gras.
3. Stroming bevorderen door de dimensies van het water te verkleinen (smaller, ondieper), door obstakels in het doorstroomprofiel te brengen en/of meer water door te pompen.
4. Indien mogelijk minder vaak maaien en schonen of gefaseerd schonen. Toestaan van een gevarieerde oeverbegroeiing, dus geen strakke grasmat. Monotone ruigte langs de oevers voorkomen door maaisel weg te halen.
5. In het water mogelijkheden scheppen voor een gevarieerde watervegetatie met zowel drijvende waterplanten als waterplanten die onder of boven water groeien.

Stuurgroep lid namens IVN: Herbert Witte

IVN-projectleider: Ted de Jong

Inventarisatie weidebeekjuffer: Henri Jansen

(hwjansen@caiway.nl) en Ron Poot (ron.poot@me.com)

Natuurwandeling

Anke Heij, Natuurhus Almelo

Anke is veel buiten en blogt over de avonturen die je vlakbij huis in de natuur kunt beleven, als je maar stilstaat en kijkt. Ze blogt op Instagram onder @ankesnatuur en op Facebook op de pagina Ankes natuur.

Verdrongen bos

Op een mooie avond wandel ik vanaf de prachtige natuurcamping in Fort Werk aan de Korte Uitweg (WKU), onderdeel van de Hollandse Waterlinie, naar een plek in de buurt die me intrigeert. Het pad er naartoe volgt grotendeels een inundatiekanaal, een kanaal dat gebruikt kon worden om de omgeving onder water te zetten. Land onder water is een effectieve manier om op zijn minst voor oponthoud van je vijand te zorgen. Voordat er vliegtuigen waren werkte dat.

In mijn hoofd fladdert de tekst van Gerrit Achterberg, die op de deur van Fort WKU staat. "In mij hangt een vleermuis van geduld." Soms hangt die vleermuis wat meer binnen handbereik dan op andere momenten, mijmer ik.

Het pad slaat linksaf, weg van het inundatiekanaal, door en langs een bos. Een paar bochten verder sta ik ineens aan water. Een vlinderpad met links en rechts boomstoppels. Ook drijft er een enkele dode boom. Een verscholen paradijs: het verdrongen bos.

Bos dat wateropslag werd om wateroverlast in de omgeving op te lossen. In minder dan 10 jaar veranderde zo een groen, levend bos in water met afgestorven bomen, maar vol waterleven. Als ik weer vertrek sta ik nog even stil bij het riet, om te luisteren naar de kleine karekiet in concert.

Ik mijmer over verandering. Als mens zijn we er vaak niet dol op. Het verdrongen bos laat zien dat elke fase haar eigen schoonheid heeft.

Onbewust waarnemen

Intuïtief stop ik midden op een bospad, zonder dat ik weet waarom. Ik kijk naar iets langwerpigs voor mijn voeten, dat sprankelend oplicht in de zon. Grappig dat ik onbewust waarneem en daarom halt houd. Een hazelworm kruist mijn pad.

Ik laat me door mijn knieën zakken en observeer. De hazelworm ruikt, de tong komt naar buiten en beweegt zoekend heen en weer. Heel langzaam glijdt hij of zij verder, het pad over. Ze lijkt op een slang, maar is een hagedis zonder pootjes. Moeilijk voor te stellen dat zo'n dun beestje rooft. Het eet slakken, regenwormen en insecten.

Kijken trekt mensen aan. Uiteindelijk staan we met zijn zessen te genieten van dit schouwspel. Verbazing bij anderen hoe het kan dat ik de worm opmerk. Soms heb je gewoon geluk. Soms loont het te weten wat je kunt tegenkomen. Dan kun je ook onbewust waarnemen, stoppen en dan heel bewust genieten.

<< Het verdrongen bos, Tull en 't Waal (Utrecht)

Hazelworm, Lemelerberg (Overijssel)

Schietgebedje richting muizenhemel

Bij Beerze ligt een wandelpad op de rand van een banaan-vormige stuwwal om het dorp. Een slingerpad tussen bomen en varens, dat telkens van hoogte wisselt. Wil je een intervaltraining doen, kun je hier volop aan je trekken komen. Vanaf het pad kijk je naar beneden naar Beerze, met de Vecht op de achtergrond.

Met mijn wandelkar achter me aan geniet ik van het uitzicht. Het zonlicht dat door de bladeren valt, vermengt zich met allerlei groentinten. Een liefelijke omgeving. Niets blijkt minder waar. Mijn voeten stappen bijna op een muis. Nou ja, wat ervan over is. Een perfecte beet halveerde de muis.

Ik vraag me verwonderd af welk dier op deze manier muizen midden op het pad achterlaat. Prevel een schietgebedje richting muizenhemel. Dan loop ik weer verder en ga over tot de orde van de dag.

Een paar dagen later plaats ik de foto op Facebook. Het spoor past bij een kat. De Vogelbescherming roept op om katten in elk geval tijdens het broedseizoen binnen te houden. Katten lijken lief, maar uit zicht gedragen ze zich als rovers. Ook voor muizen zou dat een verademing zijn.

Deel van een bosmuis, Beerze (Overijssel)

Stad en platteland

José Dood, Stichting Boerderij Educatie rondom Almelo

Bij Schapen Grazerij Bornerbroek spelen de groot heideschape de hoofdrol in natuur- en cultuurbeheer in Twente en Salland. Bij het houden van (heide)schape komen meerdere doelen samen.

Onze kudde groot heideschape gaat bijvoorbeeld naar de heide op de Lemelerberg of naar Noordoost Twente om vergrassing tegen te gaan, opslag weg te vreten die op de kapvlakten ontstaan en om heide aan te vreten en te belopen, zodat deze vitaal blijft. Schape zijn een grote kracht om de gevolgen van stikstof op natuurgebieden aan te pakken.

Aan de rand van Almelo kun je een deel van de kudde tegenkomen voor regulier groenonderhoud. Bijvoorbeeld op de retentiesstukken tussen de bedrijven door op Twentepoort Oost. Door de schape op de juiste momenten in het jaar in te zetten krijgt de flora en fauna tijd om zich te ontwikkelen. Vooral op Twentepoort Oost vind je uiteenlopende flora. Een moderne toepassing van onze schape is het onderhoud en begrazen tussen zonnepanelen met behoud van biodiversiteit. Naast dat de heideschape vreten, geven ze ons veel.

Denk aan de wol, vlees, melk en invulling van ons buitengebied. Zonder schape zou onze historie en het typisch Nederlands landschap er anders uitzien.

Wij zijn één van de bedrijven die is aangesloten bij Stichting Boerderij Educatie rondom Almelo. Wij willen iedereen de kans geven om onze boerderij of een natuurgebied te bezoeken. Elk jaar zijn dit klassen van het Zone-college of groepen van basisscholen, kinderopvang-groepen of familie- en recreantengroepen. We geven iedereen de mogelijkheid om ons zeldzaam huisdierras te ontmoeten en te benaderen. Dit prachtige zeldzaam huisdierras bezit eigenschappen die tot op de dag van vandaag goed te gebruiken zijn. Duurzaamheid, biodiversiteit, voedsel, welzijn van de mens, dit alles valt in schape samen. We vertellen vanuit onze praktijkervaring met het werken met (heide)schape.

Meer weten? Kijk op www.schapengrazerij.nl of neem contact op via mts.doodwithag@planet.nl.

**UW BIOLOGISCHE
KRUIDENIER
IN CENTRUM ALMELO**

Hans's

Natuurvoeding

**BIOLOGISCH AVONTUUR VOOR AL UW
DAGELIJKE BOODSCHAPPEN**

Wij verkopen producten uit de biologische landbouw waar product, kwaliteit en respect voor mens, dier en plant voorop staat.

www.hansnatuurvoeding.nl
Schuttenstraat 4, 7607 JA Almelo
Tel.: 0546 810025

Openingstijden:
ma t/m vrij 09.00 - 18.00 uur
Zaterdag 09.00 - 17.00 uur

Sponsors van Natuurhus Almelo

Groenpartners

Door groenpartner te worden van Stichting Natuurhus Almelo laat u zien dat uw bedrijf de groene initiatieven, natuureducatie en duurzaamheid in en om Almelo van de stichting steunt en een warm hart toedraagt. Voor minimaal 1000 euro per jaar bent u al zakelijk groenpartner. Stichting Natuurhus Almelo heeft een ANBI-status, dit betekent dat giften aan ons fiscaal aftrekbaar zijn.

Als groenpartner geniet u diverse voordelen waarvan we er hier enkele noemen.

- U steunt het project Doepark de Hagen, om het Natuurhus, het educatief pad en de beleef- en beweegtuin te kunnen realiseren. En daarvoor zijn wij u heel dankbaar!
- Uw logo wordt getoond op de homepage van onze website.
- U ontvangt 4 keer per jaar het Natuurhusmagazine per post.
- U ontvangt een eenmalige korting van 25 euro bij vier keer adverteren in het Natuurhusmagazine.

Lees meer voordelen en de wijze van aanmelden via www.natuurhusalmelo.nl/doe-mee/word-groenpartner

Enkele groenpartners zijn

Accountantskantoor Wansink & partner, Provincie Overijssel, Rabobank Noord-West Twente, Gemeente Almelo, Van Marle Consultants BV, Huize Almelo, Waterschap Vechtstromen, ROC Twente, Weidevogel Reclameproducties en StraC Communicatieadvies.

Vrienden

U bent al vriend van Stichting Natuurhus Almelo voor minimaal 100 euro per jaar! Als vriend steunt u de initiatieven en projecten van de stichting. Zoals de realisatie van Doepark de Hagen en het Natuurhus.

Als vriend geniet u diverse voordelen waarvan we er hier enkele noemen:

- U steunt het project Doepark de Hagen, om het Natuurhus, het educatieve pad en de beleef- en beweegtuin te kunnen realiseren. En daarvoor zijn wij u heel dankbaar!
- U ontvangt 4 keer per jaar het Natuurhusmagazine per post.
- U ontvangt een eenmalige korting van 25 euro bij vier keer adverteren in het Natuurhusmagazine.

Lees meer voordelen en de wijze van aanmelden via www.natuurhusalmelo.nl/doe-mee/word-vriend

Enkele vrienden zijn

J.A.Bent, H. van Gerwen, Van Dijk Technologie, R. Hazelhoff, Fam. Rodenstein en Lulof experts in gedrukte communicatie.

Donateur

Voor minimaal 25 euro per jaar bent u donateur en daarmee steunt u Stichting Natuurhus Almelo. Samen zetten we ons in voor natuureducatie en de natuur in en om Almelo. Daarnaast helpt u ons bij de realisatie van Doepark de Hagen en het paviljoen.

Als donateur van Stichting Natuurhus Almelo

- steunt u het project Doepark de Hagen, om het Natuurhus, het educatieve pad en de beleef- en beweegtuin te kunnen realiseren. En daarvoor zijn wij u heel dankbaar!
- ontvangt u 4 keer per jaar het Natuurhusmagazine per post.

Wilt u Stichting Natuurhus Almelo steunen? Ga naar www.natuurhusalmelo.nl/doe-mee/word-donateur om u aan te melden.

Enkele donateurs zijn

A. Koelman, A.G. de Bruijn, H. Scholten Albers, B. Heerink, B. de Vries, G.H. Hollander van Loevezijn, R. Westendorp-Stelling en H. Koskamp

Niet weggooien

Heeft u het Natuurhusmagazine Almelo gelezen? Gooi het niet weg, maar leg het bijvoorbeeld in de wachtkamer van uw huisarts of therapeut of in de huis-

kamer van een sportvereniging, wijkcentrum of bibliotheek. Zo hebben meer mensen leesplezier! Alvast bedankt voor uw medewerking!

Natuurhus Natuurhus Almelo

Het Natuurhusmagazine is een gezamenlijke uitgave van:

AstronA

AstronA (Astronomie Onderwijs Almelo) is een lokale vereniging die kennis over sterrenkunde wil verspreiden en populariseren. De vereniging doet dit door bijeenkomsten en voordrachten te organiseren. Verder wil de vereniging sterrenkundige waarnemingen bevorderen en geïnteresseerden in de astrofotografie bekwalen. Tevens ondersteunt AstronA docenten bij hun astronomielessen. Doordat de vereniging lid is van de KNVWS (Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde) maken we deel uit van de Astronomie gemeenschap in Nederland. www.astrona.nl

Imkersvereniging 't Iemenschoer

't Iemenschoer is de imkersvereniging van Almelo en omstreken en is een van de 220 afdelingen van de Nederlandse bijenhoudersvereniging NBV. Hoofddoel is het bevorderen van de bijenteelt door onder andere voorlichting op scholen en markten, organisatie van thema-avonden en begeleiding van nieuwe imkers die naast een persoonlijk mentor traditiegetrouw hun eerste bijenvolk van de vereniging krijgen. www.iemenschoeralmelo.nl

IVN

Het Instituut voor natuureducatie (IVN) is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een betere kwaliteit van het milieu, door middel van voorlichting en educatie. Almelo is een van de 180 IVN-afdelingen die in Nederland actief zijn. IVN Almelo organiseert cursussen en activiteiten. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Mens & Natuur'. www.ivn.nl/afdeling/almelo

Groei & Bloei

Groei & Bloei maakt mensen bewust en enthousiast voor een groene omgeving in en rondom huis en in de natuur in het algemeen. De vereniging Groei & Bloei heeft landelijk 147 afdelingen. De afdeling Almelo en omstreken organiseert informatie-avonden, excursies, workshops, cursussen, plantenruildagen en open tuinen-weekenden. Leden ontvangen het maandblad 'Groei & Bloei'. www.almelo.groei.nl

KNNV

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) is een landelijke vereniging voor veldbiologie. De leden houden zich actief bezig met natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. KNNV organiseert excursies, lezingen, dia- en filmavonden. Er is ook een inventarisatiewerkgroep actief. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Natura'. De afdeling Almelo bestaat al meer dan 100 jaar en was de eerste KNNV-afdeling in Twente. www.knnv.nl/twenthe

NIVON

NIVON-Almelo is een afdeling van het Nederlands Instituut voor Volksontwikkeling en Natuurvriendenwerk (NIVON). Het NIVON is er voor iedereen die zichzelf en anderen wil versterken in de zoektocht naar een eerlijke en groene toekomst. Leden ontvangen het kwartaalblad 'Toorts' en korting op het verblijf in NIVON-accommodaties in binnen- en buitenland. www.nivon.nl

Een nieuwe pas
aanvragen

tijdens uw
lunchpauze.

Met onze online diensten kunt u meer dan u denkt.

De meeste bankzaken regelt u makkelijk en snel online. Gewoon op het moment dat u dat wilt. Dus ook het aanvragen van een nieuwe bankpas heeft u via rabobank.nl of de Rabo Bankieren App in een handomdraai geregeld.

Ga naar www.rabobank.nl/zelfregelen of de Rabo Bankieren App

Rabobank

Een aandeel in elkaar

Algemeen Nut
Beogende Instelling

ANBI

Stichting Natuurhus Almelo is door de belastingdienst erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Een instelling kan alleen een ANBI zijn, als ze zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen nut.

Een ANBI heeft een aantal belastingvoordelen, onder meer voor schenkingen, donaties en legaten.

- Een ANBI betaalt geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang.
 - Als een ANBI zelf schenkingen doet in het algemene belang, dan hoeft de ontvanger geen schenkbelasting te betalen.
 - Een ANBI komt in aanmerking voor teruggaaf van energiebelastingen.
 - Vrijwilligers die voor een ANBI werken, doen daarmee onder bepaalde voorwaarden een gift aan een ANBI.
 - Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.
- Om in aanmerking te komen voor de aftrek van periodieke giften, moeten de donateur en de ANBI de gift vastleggen in een overeenkomst.
- Voor donateurs van culturele ANBI's geldt een extra giftenaftrek.

AQUA
Comfort
WATERSCHEIDINGSTECHNIEK

leverancier van, zuiver,
zacht en
zinnenprikkelend water

15 jaar garantie

Uw voordelen:

- Glanzend sanitair
- Kalkaanslag verdwijnt
- Nazemen douchebad overbodig
- Langere levensduur van apparatuur
- Geen ontkalkingsmiddelen meer nodig
- Besparing in de portemonnee
- Heerlijke thee zonder aanslag
- Minder zeepverbruik
- Een zachte huid

Meer weten? Bel of mail Karst Rodenstein voor een vrijblijvend advies via 06-51065737 of karst@ikwilalkvrijwater.nl en bezoek de website

www.ikwilalkvrijwater.nl